

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGISLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov, Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Coher**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Găleşcu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

Din cauza vacanței judecătorești și a sărbătorilor Paștilor nr. 15 al CURIERULUI JUDICIAR va apărea Duminică 26 Aprilie 1936.

IN CAUZELE LOR PROPRII AVOCAȚII AU DREPT LA ONORARIII?

S U M A R

— *In cauzele lor proprii avocații au drept la onorarii?* de Teodor I. Diaconescu, magistrat.

JURISPRUDENTE

— *Inalta Curte de Casație și Justiție s. I.; T. I. Cornea cu Trafa Marinescu* (Legea de conversiunii. Acțiune introdusă de creditor pe baza art. 69 alin. ultim. Are caracter contencios. Apel. Motive. Depunerea lor. Se aplică art. 37 din legea accelerării, nu art. 104 pr. civ.)

— *Idem s. II; Maria Georgescu cu L. I. Părvulescu și a.* (Ordonanță predizenzială. Contestație coarta ei. In ce cazuri este admisibilă)

— *Idem s. III; Rozalia Poțea cu Cassa Generală de Pensii* (Pensii. Reangajat invalid de războiu pensionar. Deces. Transmiterea pensiei la soție și copil se face pe baza art. 11. din legea dela 2 Sept. 1920, nu pe baza art. 79 din legea din 1925)

— *Idem, idem; Mihail Panici cu Banca Comerțului și a.* (Comerciant care cere reducerea datorilor pe baza art. 50 din legea conversiunii din 1934. Recurs. Competința secției III a Inaltei Curți)

— *Curtea de Apel București s. IV; Paulina Hessenstein și a. cu Soc. an. fostă Götz.* (Societăți. Stabilirea de instanțele judecătorești a sediului real Naționalitate. Plată în aur. Liberare în lei. Debitor în streinătate. Nu se bucură de favoarea legii din 22 Dec. 1916. Dreptul creditorului de a cere rezilierea contractului)

— *Tribunalul Ilfov s. II com.; Maria D. Maican și a. cu Soc. an. fostă Götz* (Societăți. Naționalitate. Plată în aur. Liberare în lei conform legii din 23 Dec. 1916. Ordine publică. Rezilierea pentru neîndeplinirea acestei obligațiuni. Inadmisibilitate).

— *Casație italiană s. I, 24 Ianuarie 1936* (Societate anonimă; Adm-tor delegat. Nedepunerea cauțiunei)

— *Idem, 3 Februarie 1936.* (Cambie. Aval de favoare. Regres)

— *Idem, idem.* (Faliment. Revocatorie falimentară. Dreptul creditorului reclamant)

— *Idem s. II, 15 Ianuarie 1936* (Prescripție civilă. Cerere în justiție. Întrerupere)

— *C. Ap. Bologna, 21 Noemvrie 1935* (Societăți pe acțiuni. Gestionare familiară. Autonomie juridică. Vânzarea acțiunilor. Transmiterea pasivului).

Acela care va recurge la justiție, pentru a se face plătit de onorariile sale, va anunța prin aceasta că nu mai vrea să fie avocat și va fi imediat șters din barou" spunea răsplat la 17 Septemvrie 1819, adresându-se colegilor săi, Archambault, decanul baroului din Paris. Era pe timpul când avocatura franceză se găsea sub influența acelor tradițiuni sevele, care excludeau pur și simplu dintre factorii determinanți ai profesiei de avocat, pe acela al beneficiului material. Indolența însă și ingratitudea mereu crescândă a imprecinaților, lăsați cu totul în voia lor, au făcut ca mai repede decât s'ar fi crezut, drasticul principiu să fie abolit și în locu-l să succedă altele mai juste și mai umane.

Câtă deosebire între timpurile de acum mai bine de o sută de ani și cele actuale! A forță avocatul să se mulțumească numai cu idealismul indeletnicirilor sale, a-l priva de facultatea de a reclama ce i se datorește, iată ceva care ar constitui astăzi un non sens și o anomalie, o gravă atingere adică până și celor mai sacre comandamente etice. În țara noastră, deși nu i-a fost formal interzisă niciodată, totuși de ea nu s'a putut mai niciodată prevala tocmai din cauza inadvertenței legiuitorului, care nu pusesse la îndemână judecătorilor niciun element de bază și de ghidare în fixarea certă și echitabilă a onorarului. Solidarității nedesmintite în toate acțiunile sale i se datorește acel triumf al breslei, care a dus la concretizarea în textul celor două legi de unificare și de organizare a corpului de avocați și în legea pentru accelerarea judecăților, a unora din dispozițiunile și uzurile în vigoare în cele două provincii alipite, Bucovina și Transilvania și practicate rodnic de mai îndelungată vreme în Germania, Belgia și Danemarca.

Dela opreliștea categorică de odinioară în Franța și dela lipsa oricăror norme, din acest punct de vedere, la noi s'a ajuns la statornicirea unor regule — sigure și prompte — de procedură, asigurându-se avocatului certitudinea unei cât mai juste recuperări a creanței sale și o evaluare a prestațiunilor sale după un criteriu just și influentabil.

Prin tariful — cum îl denumește legea și căruia credem, era mai elegant și mai adecuat — dacă-i spunea simplu, tablou, în care caz ar fi corespuns și noțiunii de onorar, utilizată în loc de salar — prescris de art. 74 din legea pentru organizarea corpului de avocați dela 28 Decembrie 1931 și art. 50 din legea pentru accelerarea judecărilor dela 11 Iulie 1929, s'a instituit în interesul reciproc al avocatului și al justițiabilului, o unitate de măsură în stare să reglementeze toate raporturile acestora de ordin pecuniar. Prin adoptarea năi a fost înlăturată modalitatea arbitrară de până acum, oferindu-se instanțelor un punct de sprijin legal pentru determinarea cuantumului cheltuelilor de judecată, pe care trebuie să le plătească partea, care a pierdut procesul și în care urmează să fie cuprins și onorarul integral al avocatului părții câștigătoare.

Dacă stabilirea onorarului minimal în relațiunile dintre împricinatul mandant și avocatul care intervine în procesul său ca mandatar, nu mai poate suferi nicio discuție, nu tot așa este și atunci când acesta din urmă își susține propria sa cauză. Are el dreptul în asemenea situațiune să pretindă, iar instanțele judecătorești pot să-i acorde cheltueli de judecată, în care să fie înglobat și onorarul calculat după indicațiunile din tablouri?

Chestiunea aceasta comportă discuțiune în primul rând din motive de actualitate. Unii datornici, destui de numeroși și nu dintre acei lipsiți de posibilități materiale, prea obișnuiți cu regimul de largă îngăduință intronat prin legile de lichidare a datorniilor, continuă să se manifeste refractari față de obligațiunile lor mai vechi, chiar și atunci când acestea se reduc la plata unor rate al căror quantum este uneori derizoriu. Instanțele sunt din această cauză copleșite de o sumedenie de acțiuni, toate tinzând la obținerea, în prealabil a titlurilor necesare urmăririi unor astfel de creanțe diminuate, dintre care o bună parte o ocupă fără îndoială acelea decurgând din prestațiunile de servicii ale avocaților față de justițiabili în diversele lor procese.

În al doilea rând fiindcă pentru soluționarea ei s'a constatat că se practică un sistem ce nu poate să denote decât o completă desorientare. Sunt astfel unele instanțe care obișnuiesc stricta aplicațiune a tablourilor ca și când avocatul ar fi activat în calitate de mandatar, fixându-i onorar chiar și pentru unele servicii imposibile sau imaginare, cum ar fi: informațiuni, consultarea dosarului, demersuri pentru plata taxelor, etc.; altele care-i stabilesc onorarul prin apreciere, fără prin urmare să se mai călăuzească după tablouri; altele care-i acordă onorar, cu sau fără aplicațiunea tablourilor, însă numai pentru actele ce le desfășoară în procedura de executare; în sfârșit, altele care-i înlătură nu numai utilizarea tablourilor dar chiar și stabilirea oricărui onorar.

În cele de mai la vale, vom încerca să examinăm această chestiune, care deși, destul de simplă, a putut totuși să prilejuiască o atât de mare contrarietate în soluțiunile ce i s'au dat — și continuă încă a i se da, — învederând pe aceea pe care am găsit-o ca singura admisibilă.

Confuzia, după toate probabilitățile, pare a-și avea origina în acele dispozițiuni generale anexate tablourilor de onorarii și întocmite de comisiunea permanentă a avocaților, care prevăd prin art. 15, că în con-

formitate cu art. 41 din lege — e vorba de vechea lege dela 21 Februarie 1923 — tablourile minimale se aplică și în acțiunile avocaților pentru onorarii, când nu există o convențiune (?) sau când instanța nu apreciază că munca avocatului merită o retribuțiune mai mare decât cea prevăzută în tablou. Dispozițiunile acestea, un fel de regulament al tablourilor, nu fac altceva decât să sintetizeze opiniunile consilierului raportor, Vasile Toncescu, înfățișate comisiunii permanente prin raportul din 7 Februarie 1925, unde spune: „Atunci când o lege creează un tarif, acel tarif este obligator deplin drept, căci altfel pentru ce l'ar mai fi creat legea? Dar când aceeași lege creează un tarif și apoi precizează într'un anumit caz că el este obligator pentru instanțele judecătorești (art. 41), prin aceasta confirmă principiul obligativității generale inerent tuturor tarifelor legale și arată că sistemul legii este obligativitatea pentru toate instanțele judecătorești și în toate situațiunile. Contrarul nu s'ar admite decât dacă legea în mod expres ar limita obligativitatea la un singur caz anume și exclusiv arătat”.

Dela început trebuie să observăm că nicăeri în tot textul ei, legea nu face vreo mențiune despre dispozițiunile generale ale tablourilor de onorarii; din această cauză ele sunt departe de a avea chiar și forța acelor regulamente propriu zise, elaborate de puterea executivă și care ar adăuga anumite dispozițiuni legii, astfel că ele nu pot avea decât cel mult o valoare doctrinară, greșită și aceasta, pentrucă se bazează pe art. 41, care după cum se va vedea, legiferează altă chestiune.

Că așa este, o vedește chiar și expunerea de motive a legii din 28 Decembrie 1931. Iată într'adevăr ce spune ministrul justiției de atunci, d-l Dr. Voicu Nișescu, la punctul 9 din expunerea motivelor, în care se înșiră modificările mai de seamă aduse legii din anul 1923: „Pornind dela principiul necontestat că avocatul trebuie să fie remunerat pentru serviciile ce prestează, am completat dispozițiunile privitoare la onorariile avocatului, făcând obligatorie pentru instanțele judecătorești aplicarea tarifului minimal de onorarii, atât în raporturile dintre avocați și clienți cât și cu ocazia stabilirii cheltuelilor de judecată, la care trebuie să fie condamnată partea care pierde procesul, instanțele neavând dreptul să reducă aceste onorarii sub cele prevăzute de tariful minimal”. Ministrul a sesizat deci omisiunea vechii legi propunând chiar completarea ei. Intențiunea sa a rămas însă afară de texte, pentrucă articolul 74 din noua lege nu este de cât reeditarea foarte fidelă a dispozițiunilor art. 41 din vechea lege.

Interpretând articolul 41, Toncescu pare a se folosi de regula uzuală în materia talmăcirii legilor după care judecătorul nu trebuie să distingă acolo unde legea nu distinge. De vreme ce — motivează d-sa — legea a creat acest unic tarif, el trebuie să fie aplicabil în orice împrejurare, prin urmare chiar și în ipoteza când avocatul își susține propria sa cauză. Această regulă însă nu poate fi în principiu aplicabilă decât numai atunci când nu se izbește de o alta, care apare ca un fel de corectiv al ei: distincțiunea căută totuși a se face ori de câte ori principiile de drept o cer (1). Asemenea principii există și în cazul în discus-

1) D. Alexandresco: Explicațiunile dreptului civil român, tomul 1. partea 1, pag. 101.

ție, și, după cum se va vedea, ele mai întâi și apoi legea se opun interpretării și aplicațiunii acestei reguli.

Să presupunem că avocatul intentează un proces prin care își revendică onorarul, îl câștigă și apoi cere obligarea pârțului să-i plătească onorar și în noul proces. Întrebarea ce se pune este aceea: a luat naștere prin aceasta vreo obligație în sarcina pârțului pentru ca în baza ei, instanțele să stabilească deosebit de cheltuelile de judecată propriu zise și onorar? În caz afirmativ, din ce presupusă convenție sau din care text de lege a putut deriva obligația?

Prin definiția sa, onorarul nu este decât prețul sau salariul serviciilor prestate de anumiți profesioniști liberi: avocați, medici, ingineri, experți, etc. Onorarul avocatului reprezintă echivalentul prestațiunilor sale, care pot decurge fie dintr'un contract de mandat (salariat), fie dintr'un contract de locațiune de servicii, fie în sfârșit dintr'un contract nenumit (celebră controversă). Noțiunea de preț, salariu sau onorar este atât de indisolubil legată de aceste contracte, încât fără ea și fără consimțământul care presupune acordul a cel puțin două persoane, nici nu se pot concepe. Ca atare ar fi absurd să se susțină că, în cazul în discuție, avocatul a putut da mandat sau a comandat altcuiva să-i facă lucrările inerente într'un proces, când este neîndoelnic că el singur și le face. Nimeni nu poate da mandat unei persoane de a vinde lucrul său propriu după cum nimeni nu poate da mandat de a cumpăra un lucru, care-i aparține lui de mai înainte, spune Doméngel (2). Această clarviziune o aveau până și romanii, care în această privință enunțaseră mai multe principii (3), dintre care unul, cel mai peremptoriu și cu caracter general, era acela că nimeni nu poate să fie autor în propria sa afacere: *nemo in res sua auctor esse potest*. Acțiunea avocatului constituie o simplă manifestare de voință unilaterală: el lucrează din propria sa inițiativă, în propriul său nume și în propriul său interes. Actele sale în noul proces nu se găsesc în corelațiune cu nimeni, ci numai cu el însuși; ele exclud ideea oricărui contract în genere, a celui de locațiune de servicii sau de mandat, în special. Inexistența contractului atrage după sine și fictivitatea prețului, salariului, onorarului sau oricum l-ar mai chema. Actele avocatului neputând fi prin urmare salariate, obligația pârțului, de a-i plăti chiar cu acest titlu onorarul, ar deveni fără cauză.

Dar nici în vreun text de lege o astfel de obligațiune nu și-ar găsi reazem; dimpotrivă. Se știe astfel că procedura civilă stabilește principiul, după care partea care pierde procesul, trebuie să plătească cheltueli de judecată. Ce se înțelege prin aceste cheltueli, o spun art. 146 din pr. civ., art. 425 din pr. civ. ard. și art. 50 din legea pentru accelerarea judecăților din 11 Iulie 1929: a) taxele de judecată, adică taxele de timbru, taxele de portărei, etc.; b) cheltueli făcute cu martori, cu cercetările la fața locului, cu expertizele, onorariile de experți, de interpreți, etc.; c) cheltuelile de drum și de locuință, când partea, care a câștigat a călătorit numai în vederea procesului; d) onorariile avocaților, care nu pot fi reduse în nici în-

tr'un caz sub tablourile minimale și, în sfârșit, art. 425 pr. civ. ard. mai adaugă: echivalentul pierderii de timp a părții câștigătoare. După cum se vede în nici unul din aceste articole nu se prevele, printre cheltueli și retribuirea părții. Criteriul după care, sub regimul procedurii civile ardeleni, urmează a se stabili aceste cheltueli, este cel pevăzut de art. 314 aplicabil martorilor. „Se va proceda — recomandă expunerea de motive a legii — aceeași severitate ca la stabilirea cheltuelilor martorilor și anume: se vor acorda numai cheltuelile efective și numai paguba realmente suferită prin pierderea de timp (dacă partea a suferit în câștigul ei). *Ea nu are dreptul la plata vreunei sume pentru munca sa în proces*. La această plată pentru muncă — onorar — nu are drept nici partea reprezentată printr'un mandatar care nu este avocat. Și nu numai atât — continuă expunerea de motive — dar unui astfel de mandatar nu i se vor stabili nici speșele și taxele ce se pot admite părții care procedează în persoană, ci în asemenea caz se vor statornici numai cheltueli de timbru cu martorii și cu expertizele”. Articolul 425 din pr. civ. ard. mai prevede că persoanele enumerate de art. 97, adică acelea, care posedă o diplomă ce le dă dreptul la exercitarea profesiunii de magistrat sau de avocat, nu pot obține onorar nu numai când intervin în procesul lor propriu, dar chiar și în ipoteza — chestiune care ni se pare totuși discutabilă — când reprezintă interesele copiilor lor minori, ale acelora de sub tutela sau curatela lor și ale soțiilor. Similitudinea dintre situațiunea acestora și aceea a avocatului este prea eclatantă pentru ca chestiunea onorarului să nu implice o soluție asemănătoare.

Avocatul este necontestat și el parte. Este cert prin urmare că în această calitate nu poate pretinde vreo remunerație pentru munca sa în procesul, pe care presupunem că l'a câștigat. Sub regimul legii de procedură civilă ard. iar rămâne posibilitatea să revendice, în afară de cheltuelile obișnuite de judecată, și restituirea pagubei ce ar fi avut-o, prin pierderea de timp. Sub regimul legii de pr. civ. aplicabilă în Vechiul Regat el nu mai are nici această facultate pentru că, atât în art. 146 pr. civ. rom. cât și în art. 50 din legea accelerării lipsește un text corespunzător celui din art. 425 pr. civ. ard. Niciunul din aceste dispozițiuni cu excepția acelora privitoare la determinarea onorariilor nu a fost abrogat prin legea avocaților.

Așa dar nu numai principiile de drept dar înseși textele de lege pledează pentru înlăturarea onorarului din ciclul cheltuelilor fixate în procesele proprii ale avocatului, de orice natură ar fi ele și — de vreme ce principiul e același — chiar și atunci când ar fi vorba de actele făcute în perioada executării. Ca un corolar, aplicațiunea tablourilor de onorarii prevăzute de art. 74 din legea corpului de avocați și art. 50 din legea pentru accelerarea judecăților devine caducă și ea, ca fiind lipsită de obiect.

În felul acesta explicațiunile lui Vasile Toncescu din raportul său către comisiunea permanentă, oricât ar fi ele de impresionante prin subtilitatea lor, nu pot avea vreo consistență. Art. 15 din dispozițiunile generale ale tablourilor rămâne și el fără niciun suport, întru cât art. 74 din noua lege și care a înlocuit art. 41 din vechea lege nu reglementează decât chestiunea onorariilor în cauzele, în care avocatul intervine ca mandatar. A admite punctul d-sale de vedere ar însemna să forțăm sau să adăugăm la litera legii anu-

2) I, Doméngel: Du mandat, de la commission et de la gestion d'affaire 1, 59, 65.

3) Neque pignus, neque depositum, precarium, neque emptio neque locatio rei suae consistere potest. Vd.: D. Alexandresco: Principiile dreptului civil, vol. I, pag. 495.

mite dispozițiuni incompatibile și să frângem acel imanent principiu al egalității în fața justiției, practicând pentru avocat atunci când niciun motiv nu ne îndreptățește la aceasta, un sistem aparte și de protejare.

O altă chestiune în strânsă legătură cu aceasta este și următoarea: ce se întâmplă când avocatul, într'un proces de al său, dă mandat unui alt avocat, va avea în acest caz mandatul său drept la onorar? Pentru a răspunde e necesar să se facă în prealabil o distincție. Dacă la baza mandatului residă motive temeinice, atunci instanțele sunt obligate ca fără nicio ezitare să-i fixeze onorarul integral prevăzut în tablouri. Dacă substituția se bizue pe o cauză a cărei falsitate este în deajuns de cunoscută instanței și de care trebuie să țină seamă chiar dacă nu este invocată de părți (art. 267 pr. civ.) cum ar fi atunci când practica ei ar deveni un sistem sau ar avea loc cu vizibilul scop de a eluda legea și de a zădărnici soluțiunile ce ea le impune, suntem de părere că atât stabilirea onorarului cât și aplicațiunea tablourilor trebuie să se depărteze. Obligația derivând dintr'un astfel de mandat ar fi inexistentă, lipsită de orice efecte, putând fi invocată de oricare din părțile interesate (4). După cum spune și d. François Gorphe în unul din studiile sale (5), buna credință, care este voința de a se conforma dreptului, trebuie să servească nu numai ca criteriu de evaluare dar și ca criteriu de interpretare. Fără îndoială că în asemenea cazuri, nimic nu devine mai logic decât să se aplice per analogiam și dispozițiunile art. 425 și 314 proc. civ. ard. unde se prevede că mandatului care nu este avocat să nu i se stabilească nici speșele și taxele ce în deobște se admit părții care procedează în persoană, aceasta după cum enunță expunerea de motive, ca un fel de sancționare și în scopul de a nu mai încuraja figurarea în proces a unor asemenea mandatar. *Ubi eadem ratio ibi idem jus.*

Inalta Curte de Casație și Justiție, secția III-a prin deciziunea nr. 328 din 14 Februarie 1934 (6) și-a expus punctul de vedere în chestiunea, de care ne ocupăm.

„Considerând — spune Inalta Curte — că fără de a tranșa chestiunea, dacă în persoanele vizate prin art. 97 pr. civ. intră sau nu avocații profesioniști, din combinațiunea textelor de legi invocate rezultă că onorariile minimale fixate prin tariful avocaților, nu pot fi calculate și acordate decât în cazul când avocatul intervine într'un proces ca reprezentantul uneia dintre părțile litigante, fiind întocmit acel tarif în vederea raportului de mandat intervenit între un avocat și partea din proces și a obligațiunilor rezultând dintr'un asemenea raport, nicidecum nu este însă aplicabil acel tarif minimal când avocatul își susține cauza sa proprie în instanță, când nu există considerațiunile care au adus la fixarea aceluia tarif.

„In asemenea situațiune și într'un cât în speșă, cum s'a arătat mai sus, recurentul nu s'a prezentat în fața Curții de Apel în calitate de mandatar, cheltuelile sale din proces urmează a fi stabilite prin apreciere, așa că sub acest raport motivul de casare este neîntemeiat, iar recursul urmează a fi respins”.

După cum se vede din aliniatul final al acestei de-

ciziuni, se deduce că cheltuelile pe care Inalta Curte le consideră în speșă ca fiind sinonime cu onorariile pot fi totuși stabilite însă numai prin apreciere; soluție însă pe care, ca să fim în nota celor deja susținute, nu o putem împărtăși, rămânând la punctul nostru de vedere, după care în cauzele proprii ale avocatului, tablourile de onorariile minimale nu pot avea nicio aplicațiune și nu numai atât dar că în asemenea cauze avocatul, la fel ca și ceilalți imprici-nați, nu are drept la absolut niciun onorar.

El poate în schimb să preîndă — și aceasta pe baza art. 425 pr. civ. ard. — iar instanțele obligate a i-o acorda, în cazul când activitatea sa în acest fel de litigii a fost de natură să-i producă pagubă, o restituire care poate să fie oricât de largă însă nu cu titlu de onorar, ci cu acela de desdăunare, ceea ce e cu totul altceva.

Hotărând în felul acesta se vor putea concilia pe deplin atât interesele acestor vrednici ai noștri tovarăși de toate zilele, dintre care unii trebuie s'o mărturisim, din cauza împrejurărilor vitregi pe care le trăim cu toții, se găsească într'o situație destul de precară, cât — și mai ales — textele de lege.

TEODOR I. DIACONESCU,

Dr. în Drept, magistrat

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența dela 19 Noiembrie 1935

Președenția d-lui SEVER TIPEI, consilier

T. I. Cornea cu Trușa Marinescu

Decizia nr. 1641 Dosar nr. 1075,935

Legea conversiunei. Acțiune introdusă de creitor pe baza art. 69 alin. ultim. Are caracter contencios. Apel. Motive. Depunerea lor. Se aplică art. 37 din legea accelerării, nu art. 104 pr. civ.

Acțiunea organizată de art. 69 din legea conversiunei din 7 Aprilie 1934 tinzând a stabili contradictor cu debitorul un anumit drept are necontestat ca racter contencios, astfel că această acțiune urmează să fie cârmuită de regulile generale de procedură, iar nu de dispozițiunile art. 104 pr. civ. care se aplică numai cererilor ce se rezolvă pe cale grațioasă și în cari nu se pun în discuțiune conflicte de interese.

Prin urmare, instanța de apel nu comite nicio violare a legii când decide că legea specială dela 7 Aprilie 1934 se completează cu dispozițiunile legii accelerării judecăților, care formează procedura de drept comun, cu privire la introducerea apelului și prin urmare bine a respins apelul ca nemotivat odată ce recurentul nu s'a conformat art. 37 din legea accelerării, care prevede că motivele de apel trebuie depuse cel mai târziu la prima zi de înfățișare.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Theodor I. Cornea în contra deciziunei Curții de Apel din București s. I-a nr. 54 din 1935:

Văzând motivul de casare :

Violare de lege, omisiune esențială, exces de putere. 1. Violarea art. 69 din legea reglementării datorilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

Înaintea Curții de Apel s. I-a, unde ne-am judecat, am susținut că legea de accelerarea judecăților nu-și are apli-

4) D. Alexandresco: Principiile dreptului civil român, vol III, pag. 45.

5) François Gorphe: Le principe de la bonne foi, pag. 19, Paris 1931.

6) Revista cercului juridic bănățean nr. 7-8 1934 speșă 228.

cațiunea la art. 69 din legea lichidării datorilor agricole și urbane, întru cât acțiunile introduse conform acestui art. alin. ultim urmează a fi judecate în camera de consiliu. Într'adevăr înaintea Tribunalului Ilfov s. V-a C. C., se constată că am fost judecați în camera de consiliu, urma deci ca aceeași procedură să fie menținută și înaintea Curții de Apel unde trebuia să ne judecăm în camera de consiliu.

Din decizia atacată se constată că nu se face niciăeri mențiune că apelul s'ar fi judecat în camera de consiliu. Din acest punct de vedere deci s'a violat dispozițiile art. 69 din legea mai sus arătată aliniatul ultim, care prevăzând că „creditorul va putea cere pe calea unei acțiuni principale să stabilească cele de mai sus, iar acțiunea se va judeca de urgență și cu precădere în camera de consiliu”, arată că în mod neîndoios și mijloacele de atac împotriva unei atari hotărâri trebuiesc să fie judecate de către instanțele superioare (apel) în camera de consiliu.

Am mai arătat înaintea Curții de Apel că legea de accelerare nu se aplică la acest art. 69 alin. ultim, fiindcă este o dispoziție cu totul specială care nu intră în cadrul art. 60 alin. 1 din legea de accelerare a judecăților. Conform art. 60 alin. 2 din legea de accelerare a judecăților, se arată că „toate dispozițiile contrare din întreg teritoriul țării se abrogă. Rămân în vigoare însă dispozițiile speciale de procedură prevăzute pentru anumite materii.

O., se constată d'n legea lichidării datorilor agricole și urbane intențiunea legiuitorului de a face ca toate aceste ce e i, ca aceea asupra căreia poartă recursul nostru, să fie judecate conform art. 104 din procedura civilă.

În adevăr, dispozițiile art. 48 din legea datorilor agricole și urbane, care se referă la aceleași situațiuni ca acele prevăzute în art. 69, arată în mod precis că judecarea se face conform art. 104 proc. civilă. În consecință, notărilor date pe baza acestui text de lege trebuiesc date în camera de consiliu și legea accelerării nu-și are nicio aplicațiune din acest punct de vedere. Deci și din acest punct de vedere Curtea de Apel S. I-a a violat legea și urmează ca deciziunea pentru acest motiv să fie casată.

II. Omisiune esențială.

Curtea de Apel s. I-a comite o omisiune esențială atunci când nu se pronunță asupra mijloacelor de apărare invocate de către mine.

Într'adevăr din considerentele deciziunii recurate se constată că am susținut înaintea Curții de Apel că trebuie să fim judecați în camera de consiliu unde legea de accelerare nu-și are nicio fel de aplicațiune. Curtea de Apel s. I-a face o omisiune esențială atunci când nu se ocupă în considerentele deciziunii de această susținere a mea.

Încât și pentru acest motiv cerem casarea deciziunii.

III. Exces de putere.

Curtea de Apel s. I-a comite un exces de putere atunci când se pronunță în deciziunea recurată cu violarea textului art. 69 din legea pentru lichidarea datorilor agricole și urbane art. 60 alin. 2 din legea de accelerarea judecăților și art. 104 proc. civilă și din acest punct de vedere deciziunea dată ste casabilă

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs Curtea a respins ca nemotivat apelul declarat de recurent în contra sentinței Tribunalului Ilfov s. V-a nr. 483 din 1934 și pentru a da această soluțiune constată că la primul termen de judecată fixat pentru ziua de 4 Decembrie 1934, recurentul prezentându-se a cerut un nou termen pentru depunerea motivelor de apel, cerere la care intimata Trufa Marinescu nu s'a opus, dar și-a rezervat dreptul de a invoca pe baza art. 37 din legea accelerării, decăderea de a se mai servi de aceste motive fiindcă n'au fost

depuse la prima zi de înfățișare; că examinând obiecțiunea recurentului care a susținut că legea accelerării judecăților nu se aplică, în speță fiind vorba de o cerere care se judecă în camera de consiliu conform legii conversiunii, Curtea motivează că cererea intimată, făcută pe temeiul art. 69 alin. ultim din legea conversiunii, de a se constata că recurentul debitor nu beneficiază de dispozițiile legii dela 7 Aprilie 1934, este acțiune principală și în afară de proclamarea urgenței și judecarea ei în camera de consiliu, această lege nu mai arată niciun mod al procedurii de urmat, de unde rezultă că, în lipsa unor atari dispoziții, se aplică legea accelerării judecăților, care potrivit art. 60 formează procedura de drept comun, în orice materie civilă și comercială de natură contencioasă, înaintea tribunalelor ca primă instanță și înaintea Curților de Apel; că întru cât recurentul nu a depus motivele apelului său la 4 Decembrie 1934, primul termen de înfățișare, ci la 12 Februarie 1935, aceste motive sunt tardiv depuse și deci apelul trebuie respins ca nemotivat conform art. 37 din legea accelerării;

Având în vedere că prin motivele de casare se pretinde că judecarea cererilor făcute pe temeiul art. 69 din legea pentru lichidarea datorilor agricole și urbane având loc în camera de consiliu, se aplică dispozițiile art. 104 proc. civilă, iar nu legea accelerării și cum Curtea a judecat altfel, a violat aceste articole și a comis un exces de putere și o omisiune esențială;

Considerând că art. 69 din legea dela 7 Aprilie 1934 prevede în ultimele două aliniate posibilitatea pentru creditor de a cere pe calea unei acțiuni principale să se stabilească dacă debitorul îndeplinește condițiunile spre a intra în prevederile legii sau dacă debitorul sau vreuna din creanțe intră în excepțiunile enumerate precum și asupra oricăror decăderi;

Considerând că prin acțiunea organizată de acest text tinzând a se stabili contradictor cu debitorul un anumit drept, ea are necontestat caracter contencios, astfel că această acțiune urmează să fie cărmuită de regulile generale de procedură, iar nu de dispozițiunile art. 104 pr. civ., care se aplică numai cererilor ce se rezolvă pe cale grațioasă, adică acele cereri în care nu se pun în discuție conflicte de interese și în care judecata intervine fără să stabilească vreun drept potrivit;

Că așa dar, pentru caracterizarea jurisdicțiunii, neprezentând nicio importanță faptul că judecarea acțiunii prevăzute de art. 69 are loc în camera de consiliu și din moment ce legea pentru lichidarea datorilor nu conține nicio dispozițiune prin care să se reglementeze modul de introducere și formulare a apelului făcut în contra hotărârilor date pe baza sus zisului text, Curtea, în speță, bine și legal a decis ca legea specială dela 7 Aprilie 1934 se completează în această privință cu dispozițiunile legii accelerării judecăților care formează procedura de drept comun înaintea tribunalelor și Curților de Apel și, prin urmare, cu drept cuvânt a respins apelul ca nemotivat odată ce recurentul nu s'a conformat obligațiunii impuse prin art. 37 de a depune motivele de apel cel mai târziu la prima zi de înfățișare;

Că în consecință, motivele de casare fiind neîntemeiate, recursul trebuie respins cu cheltueli de judecată.

Pentru aceste motive Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II a

Audiența dela 12 Noembrie 1935

Președinția d-lui CONST. G. RĂTESCU prezident

Marin Georgescu cu L. S. Pârvulescu și a.

Decizia civilă nr. 1261 Dosar nr. 554/935

Ordonanță presidențială. Contestație contra ei. În ce cazuri este admisibilă? Art. 66 bis și 399 și urm. pr. civ.

Ordonanțele presidențiale, prevăzute de art. 66 bis pr. civ. se dau fără drept de opoziție, însă cu drept de apel la instanța din care face parte președintele și cu drept de recurs.

Asemenea ordonanțe fiind executorii, ele sunt susceptibile de a fi atacate cu contestație, după normele prevăzute de art. 399 și urm. pr. civ., numai în cazul când prin executare s'a depășit înțelesul, întinderea și aplicațiunea dispozitivului ordonanței presidențiale.

Prin urmare, când instanța de fond admite contestația, fără să examineze în prealabil dacă, într'adevăr, prin executare s'au depășit limitele ordonanței date, ci s'a sprijinit soluțiunea pe simpla considerațiune că titlul în baza căruia pârta în contestațiune a fost pusă în posesiune, adică ordonanța presidențială a fost desființată prin sent. 326 din 1934, care însă la acea dată nu era definitivă, violează art. 66 bis pr. civ.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Maria Georgescu în contra sentinței nr. 356 din 1934 a Tribunalului Vâlcea s. I-a :

Având în vedere că se constată că prin actele de vânzare autentificate de Tribunalul Ilfov s. Not., nr. 23730 din 1933 și de Tribunalul Vâlcea s. I-a sub nr. 559 din 1934, Maria N. Georgescu a cumpărat dela Lepădatu I. Pârvulescu și Ghiță Constantin, două jumătăți indivize formând lotul nr. 1. teren de casă în întindere de 170 m. p., situat în Râmnicul-Vâlcea, stră. Traian nr. 196, făcând parte din succesiunea defuncților Ioana și Andrei Vărgatu; și pe baza acestor acte de vânzare investite cu formula executorie, cumpărătoreea Maria Georgescu a fost pusă în posesia terenului pe care se află și o casă veche nelocuită, de către Portărelul Tribunalului Vâlcea, prin două procese-verbale dresate în ziua de 13 August 1934;

Că apoi, terenul asupra căruia se făcuse punerea în posesie, fiind ocupat de către Ion Niță și Marin Georgescu, cumpărătoreea Maria Georgescu a cerut și a obținut ordonanța presidențială nr. 141 din 22 August 1934 pentru expulzarea sus numiților, ordonanță care a fost executată de către Portărelul Tribunalului Vâlcea, prin procesul-verbal din 22 Septembrie 1934;

În contra menționatei ordonanțe presidențiale, Ion Niță și Marin Georgescu au făcut apel, iar în contra executării acelei ordonanțe numiții au făcut contestație;

Că Tribunalul Vâlcea s. I-a judecând apelul făcut în contra ordonanței presidențiale, prin sentința nr. 326 din 9 Octombrie 1934 l-a admis și în consecință a anulat ordonanța presidențială și a respins cererea de expulzare făcută de către Maria Georgescu, sentință care, fiind atacată de aceasta cu recurs, a fost casată cu trimitere de către Secțiunea III-a a acestei Inalte Curți;

Că apoi, la data de 31 Octombrie 1934, Tribunalul Vâlcea s. I-a judecând contestația făcută în contra

executării sus menționatei ordonanțe presidențiale, prin sentința nr. 356 din 1934 a admis această contestație și a dispus anularea procesului-verbal din 22 Septembrie dresat de portărel repunând pe contestatorii Ion Niță și Marin Georgescu în situațiunea în care se găseau înainte de executare;

Că în contra acestei sentințe Maria Georgescu, a introdus recursul de față.

Văzând motivul de casare astfel formulat :

Violația art. 66 bis din pr. civ. cât și art. 403 din pr. civ. precum și exces de putere.

Violația art. 66 bis constă în aceea că ordonanțele presidențiale sunt executorii prin ele înseși, ceea ce înseamnă că partea contra căreia s'a dat o asemenea ordonanță presidențială nu are drept de contestație ca să oprească executarea. Executarea este de esența ordonanțelor presidențiale.

Admițându-se și contestația înseamnă că se violează acest text de lege și se comite și un exces de putere.

Singura cale de atac în contra acestor ordonanțe, este numai apelul, ceea ce pârții au și făcut. Chiar dacă admițându-se apelul și anulându-se ordonanța, totuși contestația nu poate să aibă loc căci este inadmisibilă.

Că partea expulzată să se repună din nou în posesie, nu are alt mijloc decât cererea unei ordonanțe presidențiale, sau să aștepte ca sentința tribunalului să rămână definitivă și atunci automat să reintre în posesia unui imobil, iar nicidecum nu poate — în principiu — ca pe cale de contestație să anihileze efectele juridice ale ordonanței.

Partea expulzată dintr'un imobil numai atunci are dreptul la contestație când agenții de execuție au depășit ordonanța presidențială, ceea ce nu este cazul în speța noastră, în care deși contestatorii au vorbit de o asemenea depășire, totuși nu numai că nu s'a dovedit cu nimic, dar, în fapt, agentul de urmărire a executat ceea ce prevede ordonanța presidențială și care forma obiectul plângerii mele, adică: expulzarea din casa aflată pe terenul pe care am fost pusă în posesie și care cerere a fost admisă de d-l președinte și, în consecință, a emis ordonanța presidențială.

Având în vedere că prin acest motiv de casare recurenta susține că în contra ordonanțelor presidențiale, date în conformitate cu prevederile art. 66 bis pr. civilă, cari sunt executorii prin ele înșele, singura cale de atac admisibilă este apelul, iar nu contestația la executare, care nu poate fi admisă în această materie decât în cazul când agentul de urmărire cu ocazia executării a depășit limitele ordonanței presidențiale; că, în speță, nefiind vorba și nestabilindu-se o asemenea depășire, tribunalul prin admiterea contestației a violat art. 66 bis și 403 pr. civilă și a comis un exces de putere;

Având în vedere că se constată că în fața instanței de fond, recurenta Maria Georgescu s'a opus la admiterea contestației, susținând că ordonanțele presidențiale sunt susceptibile de a fi atacate numai cu apel iar nu și cu contestație, apelul fiind singura cale pe care se poate obține retractarea și pe care contestatorii de altfel l-au exercitat, astfel că contestația introdusă de Ion Niță și Marin Georgescu este inadmisibilă mai ales că portărelul a făcut executarea în limitele ordonanței ce executa, iar contestatorii au susținut că în contra unei ordonanțe presidențiale în afară de apel se poate face și contestație, atunci când, cum este în cazul de față, portărelul evacuând pe contestatorii din casă au depășit limitele ordonanței ce se

execută, ordonanța în care se prevedea că cumpărătoarea Maria Georgescu urma să fie menținută în posesie pe averea asupra căreia fusese deja pusă în posesiune; or cumpărătoarea cumpărând un drept iar nicidecum ceva determinat, portărelul nu putea scoate pe contestatorul Ion Niță din casa cumpărată de el, căci de nicăeri nu reese că Maria Georgescu ar fi fost vreodată pusă în posesia asupra acelei case;

Considerând că ordonanțele prezidențiale, prevăzute de art. 66 bis pr. civ., se dau fără drept de opoziție însă cu drept de apel la instanța din care face parte președintele și cu drept de recurs.

Că asemenea ordonanțe fiind executorii, ele sunt susceptibile de a fi atacate cu contestație, după normele prevăzute de art. 399 și urm. pr. civ., numai în ipoteza când prin executare s'ar depăși înțelesul, înținderea și aplicațiunea dispozitivului ordonanței prezidențiale.

Având în vedere că, în speță, se constată — după cum s'a arătat mai sus — că în contra executării ordonanței prezidențiale nr. 141 din 1934 a Trib. Vâlcea s. I-a. Ion Niță și Marin Georgescu au făcut contestație și la opunerea inadmisibilității acestei contestații, invocată de către Maria Georgescu, contestatorii susținând admisibilitatea ei au arătat că portărelul, prin executarea efectuată, a depășit limitele ordonanței ce execută, fapt nerecunoscut de către Maria Georgescu;

Că însă Trib. Vâlcea s. I-a., admițând contestația, nu a examinat în prealabil chestiunea desbătută de părți dacă, în adevăr, prin executare, s'au depășit limitele ordonanței date, ci și-a sprijinit soluțiunea pe simpla considerațiune că titlul în baza căruia pârta în contestațiune a fost pusă în posesie, adică ordonanța prezidențială nr. 141 a fost desființată prin sentința nr. 326 din 1934, sentință care însă la acea dată nu era definitivă și care fiind atacată cu recurs a și fost casată prin decizia nr. 867 din 1935 dată de Inalta Curte de Casație s. III-a;

Că neexaminând chestiunea pusă în discuțiune de părți urmează că instanța de fond numai cu violarea art. 66 bis pr. civ. și exces de putere a admis contestația îndreptată în contra ordonanței prezidențiale fără a stabili temeinicia în fapt a zisei contestațiuni;

Că, în asemenea condițiuni, motivul I de casare fiind întemeiat, fără a mai examina celelalte motive, recursul urmează a se admite, sentința pronunțată casată, iar afacerea trimisă aceleiași instanțe spre o nouă judecare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 3 Februarie 1936

Președintele d lui TH. RADU, consilier

Dumitru Buzlea cu Florian Marinceș și a.

Decizia nr. 402. Dosar nr. 3760/935

Legea conversiunii. Creditor strein. Caracterul excepțiunii din art. 69 lit. a. Domiciliat în țară. Nu intră în excepțiunea prevăzută de art. 69 lit. a din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934.

Din dispozițiunile art. 69 lit. a rezultă că excepțiunea dela beneficiul legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, privește datoriile debitorilor contractate față de creditorii de naționali-

tate streină, cari aveau această calitate din momentul contractării datoriei și cari nu aveau domiciliul în țară, adică chiar dacă la data contractării datoriei nu aveau domiciliul în țară, deoarece această excepție se referă la momentul contractării datoriei numai în ce privește calitatea de strein, iar nu și la condițiunea domiciliului.

Curtea.

Asupra recursului introdus de Buzlea Dumitru în contra încheerii nr. 14 din 12 Ianuarie 1935 a Tribunalului Bihor s. IV-a :

Având în vedere că din încheerea supusă recursului rezultă că în cauza de licitație imobiliară a recurentului creditor urmăritor Dumitru Buzlea contra urmăritorilor Florian Marinceș și soția, licitația ținută la 5 Octomvrie 1931, devenind definitivă prin respingerea și a recursului în casare făcut de urmăriti, Judecătoria urbană Oradea, ca instanță de carte funduară, fixează termenul desbaterei seriale la 25 Mai 1934; că la această desbatere, urmăritul, relevă că, în aceeași zi a introdus la Judecătoria rurală Oradea o cerere, pentru a i se stabili dreptul la beneficiul dispozițiunilor legii de lichidare din 7 Aprilie 1934, cerere pe care o formulează în fața instanței, pentru ca în baza art. 15 și 68 din lege să se desființeze urmărirea exercitată împotriva sa; că urmăritorul se opune arătând că el este cetățean american, dar că locuiește în România de mai mult de 3 ani;

Având în vedere că judecătoria pronunță încheerea nr. 3864 din 1934, prin care desființează întreagă această urmărire, motivând că dreptul de proprietate încă nefiind intabulat în favoarea adjudecatarului asupra imobilelor scose în vânzare, urmăritul este în drept să invoace beneficiul legii de lichidare a datoriilor din 7 Aprilie 1934, ale cărei condițiuni le îndeplinește; că datoria nu este exceptată dela beneficiul legii, dat fiind că urmăritorul deși este de naționalitate streină (american) are însă domiciliul în România;

Că urmăritorul atacând cu apel (recurgere) această încheere, Tribunalul Bihor s. IV-a, prin încheerea nr. 14 din 1935 respinge apelul ca nefondat, pe motiv că urmăritorul are domiciliul în țară și deci, conform art. 69 lit. a din legea lichidării datoriilor, creanța ce se urmărește nu este exceptată dela conversiune;

Că urmăritorul declarând recurs contra acestei încheeri susține, prin motivele de casare formulate, că, tribunalul a violat art. 69 lit. a din legea dela 7 Aprilie 1934 și regulamentul acestei legi precum și art. 59 cod comercial român, întru cât prin art. 69 lit. a din regulament, făcându-se trimitere la art. 36 și urm. cod com. rom. în privința chestiunii domiciliului, iar prin art. 59 alin. II cod. com. prevăzându-se că „în lipsă de clauză expresă contractul trebuie să fie executat la locul unde cel ce s'a obligat își avea domiciliul la formarea contractului”, urmează că protecțiunea acordată creditorilor streini, are loc ori de câte ori aceștia la epoca contractării, domiciliu în streinătate, venind în urmă, în țară;

Având în vedere că din încheerea adusă în recurs rezultă că tribunalul, pentru a înlătura obiecțiunile recurentului, motivează că întru cât se constată că acesta „are domiciliul în țară” nu poate intra în excepțiunea creată de legiuitor în favoarea creditorilor streini;

Considerând că din dispozițiile art. 69 lit. a rezultă că, în adevăr, excepțiunea dela beneficiul legii pentru

lichidarea datoriilor prevăzute de acest text, privește datoriile debitorilor contractate față de creditorii de naționalitate străină, cari aveau această calitate din momentul contractării datoriei și „cari nu au domiciliu în țară”, adică chiar dacă la data contractării datoriei n'aveau domiciliu în țară, deoarece această dispoziție de excepție se referă la momentul contractării datoriei numai în ce privește calitatea de străini, iar nu și în ce privește condiția domiciliului, ceea ce rezultă atât din textul clar și precis cât și din sensul gramatical și spiritul legii;

Că pentru aceste considerațiuni, motivele de casare nefiind întemeiate, recursul urmează a se respinge ca nefondat;

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 22 Ianuarie 1936

Președinția d-lui D. G. LUPU, președinte
Rozalia Pottea cu Casa Generală de Pensii
Decizia nr 96 Dosar 2249/1932

Pensii. Reangajat invalid de războiu pensionar. Deces. Transmiterea pensiei la soție și copil. Se face pe baza art. 11 din legea de favoare a pensiunilor de războiu din 2 Septembrie 1920, iar nu pe baza art. 79 din legea generală de pensii din 1925. Rațiune.

In cazuri de transmitere de pensii către urmașii celor ce au luat parte în războiul pentru întregirea neamului sunt aplicabile dispozițiunile de favoare ale legii pensiunilor de războiu din 2 Septembrie 1920, chiar dacă cererea de transmitere s'a făcut sub imperiul legii generale de pensii din 1925.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică;

S'a luat în cercetare recursul făcut de Rozalia Pottea contra deciziei Curții de Conturi s. II-a nr. 26 din 1932, în proces cu Casa Generală de Pensii.

În lipsa recurenței și procedura fiind îndeplinită s'a prezentat intimată prin d-l av. G. Stoicescu.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Rozalia C. Pottea contra deciziei Curții de Conturi s. II-a nr. 26 din 1932 dată în proces cu Casa Generală de Pensii:

Având în vedere că, din această deciziune se constată că, încetând din viață pensionarul reangajat Constantin Pottea, comisiunea de pensii, prin decizia nr. 510 din 1929 a transmis pensia pe numele văduvei Rozalia Pottea și a minorului Mircea în proporție de 26% văduvei și 20% minorului și anume 124 lei lunar văduvei și 96 lei minorului;

Că, în contra deciziunii, Rozalia Pottea a făcut apel în baza art. 11 și 30 din legea dela 2 Septembrie 1920, și a decretului-lege nr. 952 din 1917 susținând că i se cuvine întreaga pensie a soțului său; că, în orice caz, art. 18 din legea generală de pensii îi dă dreptul la 50% din pensia soțului, deoarece a conviețuit cu el peste 5 ani;

Că însă, Curtea de Conturi s. II-a, prin decizia atacată cu recurs, respinge apelul ca nefondat pe considerațiunea că în speță fiind vorba de o transmitere de pensie, iar nu de o constatare de drepturi de pensie, nu sunt aplicabile dispozițiunile art. 11 și

30 din legea dela 2 Septembrie 1920, ci acelea ale art. 79 din legea generală de pensii; că în ce privește subsidiarul din apel. Curtea motivează că și el este nefondat, deoarece comisiunea de pensii constată că apelanta a conviețuit cu soțul său ca funcționar numai 7 luni și 20 zile, așa că, potrivit art. 18 din legea generală de pensii, i se cuvine 26% din pensie;

Că, împotriva soluțiunii Curții de Conturi, Rozalia Pottea personal și ca tutoare a formulat un singur motiv de casare, iar în ședința dela 15 Iunie 1934, reprezentantul recurenței declară că renunță la partea II-a a motivului de casare, intitulată: „eroare grosieră de fapt, referitoare la calculul pensiei”; iar această secțiune a Inaltei Curți a luat act de această renunțare; că în ce privește restul motivului de casare, constată că s'a ivit divergență de opinii.

Văzând motivul dedus în judecata complectului de divergență în cuprinderea următoare :

Exces de putere, violarea și greșita interpretare a art. 11 și 30 din legea dela 2 Septembrie 1920, și a decretului-lege nr. 925 din 1917, greșită aplicațiune a art. 18 și 79 din legea generală de pensii.

Soțul meu fiind așezat la pensie ca invalid de războiu, prin decizia nr. 2177 din 1923 și decedând în luna Mai 1929, am cerut transmiterea pensiei asupra mea și a copilului minor, în condițiunile art. 11 și 30 din legea dela 2 Septembrie 1920 și ale decretului-lege nr. 925 din 1917.

Casa Generală de Pensii, prin decizia nr. 510 din 1929, îmi aplică în mod greșit dispozițiunile art. 18 din legea generală de pensii, considerând că soțul meu ca și cum ar fi fost așezat la pensie pentru vechime de serviciu, deși el a fost pensionat în baza legii din 2 Septembrie 1920, care e menținută în vigoare prin art. 83 și 84 din legea generală de pensii, și prin urmare transmiterea pensiei nu se putea face decât în conformitate cu dispozițiunile acestei legi și art. 11 și 30, adică am dreptul, eu și copilul meu, la pensia întreagă pe care o avea soțul meu ca invalid de războiu, indiferent de anii trăiți în căsătorie.

Curtea de fond deci numai prin exces de putere, violarea și greșita interpretare a art. 11 și 30 din legea dela 2 Septembrie 1920 și a decretului nr. 925 din 1917 a putut să-mi respingă apelul meu, făcând și o greșită aplicațiune a art. 18 și 79 din legea generală de pensii, neaplicabilă în speță.

Având în vedere că, prin acest motiv, recurența susține că deciziunea Curții de Conturi este dată prin exces de putere și violarea și greșita interpretare a art. 11 și 30 din legea dela 2 Septembrie 1920 și a decretului-lege nr. 925 din 1917, cum și cu greșita aplicațiune a art. 18 și 79 din legea generală de pensii. În dezvoltarea acestui motiv, recurența arată că, în calitatea sa de văduvă a unui pensionar invalid de războiu, îi sunt aplicabile dispozițiunile legii din 2 Septembrie 1920, cari sunt menținute în vigoare prin art. 83 și 84 din legea generală de pensii; că potrivit art. 11 și 30 din legea dela 1920, ar avea dreptul, ea și minorul, la pensia întreagă pe care o avea soțul său, indiferent de anii trăiți în căsătorie;

Având în vedere că, în speță, urmează a se stabili în drept, dacă transmiterea pensiei decedatului reangajat invalid de războiu, Constantin Pottea, către soție și copilul său minor, este a se face pe baza art. 79 din legea generală de pensii din 1925, sau în baza legii de favoare din 2 Septembrie 1920;

Considerând că art. 79 din legea generală de pensii din 1925 prevede că pensiunile deja constatate în virtutea legilor sau statutelor anterioare se vor transmite către urmași în condițiunile prevăzute în prezenta lege; că din cuprinsul acestui text de lege, rezultă că el stabilește norma generală după care urmează a se face transmiterile de pensii de la pensionar la urmașii săi;

Considerând însă că nimic n'a putut împiedica pe legiuitorul din 1925 ca să prevadă în mod expres și carecari excepțiuni de la sus amintita regulă generală; că, în adevăr, prin expunerea de motive care a însoțit legea generală de pensii din 1925, legiuitorul declară în mod expres că înțelege să excepteze de la regulile generale cuprinse în această lege, pe aceia cari și-au făcut datoria către țară în marele războiu, cum și pe urmașii lor, acordându-le cu ocaziunea pensionării lor, beneficiile prevăzute în legea de favoare din 2 Septembrie 1920; că această preocupare a legiuitorului din 1925, față de acei ce au luat parte în războiul pentru întregirea neamului și față de urmașii lor, își găsește consacrară în textul art. 83 din legea generală de pensii, care prevede că ofițerii activi și asimilații lor, ofițerii de rezervă funcționari publici, șefii de muzică, funcționari civili din serviciul armatei, precum și reangajații și jandarmii, mobilizați în războiul pentru întregirea neamului cari se vor înscrie la pensii după punerea în aplicare a acestei legi, vor beneficia de dispozițiunile legii din 2 Septembrie 1920, cu modificările ei; de aceleași dispozițiuni vor beneficia și urmașii lor;

Considerând că textul sus citat al art. 83 nu face nici o distincțiune între pensionarea pe baza acestei legi, a urmașilor celor ce au luat parte în războiul pentru întregirea neamului și între transmiterea, tot pe baza acestei legi, a pensiei către urmașii celor ce au luat parte în războiu, ceea ce înseamnă că legiuitorul a înțeles să excepteze de la regula generală și să acorde dispozițiunile de favoare ale legii din 2 Septembrie 1920 și în cazurile de transmiteri de pensii sub imperiul legii din 1925, iar nu numai în cazurile de noi pensionări;

Că acesta este adevăratul înțeles al art. 83 rezultă nu numai din termenii acestui text, dar și din scopul urmărit de legiuitor prin crearea art. 83, care a fost acela de a menține dispozițiunile de favoare ale legii din 2 Septembrie 1920, și sub imperiul legii din 1925, pentru toți cei ce au luat parte în războiul pentru întregirea neamului și pentru urmașii acestora;

Că în adevăr a admite ipoteza adoptată de instanța de fond, că art. 83 ar acorda beneficiile legii din 2 Septembrie 1920 numai cazurilor de pensionare sub imperiul legii generale de pensii a celor ce au luat parte în războiul pentru întregirea neamului, cum și a urmașilor lor, iar nu și pentru cazurile de transmitere de pensii către urmașii celor ce au luat parte în războiu și au fost pensionați pe baza legii de favoare din 2 Septembrie 1920, ar fi contrar, nu numai textului art. 83 și scopului urmărit de legiuitor, dar și rațiunii, căci nu se poate admite ca urmașii unui pensionar de războiu, decedat înainte de legea din 1925 să beneficieze de dispozițiunile legii din 2 Septembrie 1920, iar urmașii unei aceleiași categorii de pensionar, decedat sub legea din 1925, să piardă beneficiile legii din 1920, și aceasta atunci când legea din 1925 a înțeles să mențină beneficiile legii de favoare din 1920, iar nu să le înlăture;

Considerând că, din cele expuse mai sus, urmează a se decide că în cazurile de transmitere de pensii către urmașii celor ce au luat parte în războiul pentru întregirea neamului, sunt aplicabile dispozițiunile de favoare ale legii din 2 Septembrie 1920, chiar dacă cererea de transmitere s'a făcut sub imperiul legii generale de pensii din 1925;

Considerând că în ce privește dreptul la pensii al urmașilor unui pensionar de războiu, decedat, art. 11 din legea de la 2 Septembrie 1920 prevede că văduva cu un copil, cum este cazul în speță, va primi, până la majoratul copilului, pensiuina întreagă a soțului decedat;

Că, dar Curtea de Conturi a violat și interpretat greșit aceste texte din legea de la 2 Septembrie 1920 și a aplicat greșit dispozițiunile art. 79 din legea generală de pensii, când n'a recunoscut recurenței și minorului său copil, dreptul prin transmitere la pensiuina întreagă a soțului său reangajatul invalid, de războiu Constantin Pottea;

Că așa fiind motivul de casare este fondat, iar recursul urmează a fi admis, a se casa decizia Curții de Conturi s. II-a nr. 26 din 1932 și a se trimite cauza spre a fi judecată din nou de aceeași Curte;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc. Casează deciziunea Curții de Conturi s. II-a.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S III-a

Audiența de la 19 Februarie 1936

Președinte d-lui D. G. LUPU, Președinte

Mihail Panici cu Banca Comerțului și a.

Decizia nr. 330 Dosar nr. 1791/935

Competință. Comerciant care cere reducerea datoriilor pe baza art. 50 din legea conversiunii din 1934. Recurs. Competința secției a III-a a Inaltei Curți de Casație. Art. 31 parag. 3 lit. a din legea Curții de Casație.

Asanarea edictată prin art. 50 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, în favoarea comercianților, fiind supusă unor legi aplicabile în materie comercială, iar rezolvarea ei făcându-se de instanțele comerciale, recursul îndreptat contra unor atare hotărâri nu poate fi, conform art. 31 parag. 3 lit. a din legea Curții de Casație, decât de competența secției a III-a a Inaltei Curți de Casație și Justiție.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică, s'a luat în cercetare recursul făcut de Mihail Panici contra deciziunii Curții de Apel Craiova s. I-a cu nr. 10 din 1935, în proces cu Banca Comerțului S. A., Angela Dr. M. Săceanu și Dr. M. Săceanu;

Curtea.

Asupra incidentului ridicat de reprezentantul intimatului cu privire la chestiunea incompetenței acestei secțiuni de a judeca recursul făcut de Mihail Panici contra deciziunii Curții de Apel Craiova s. I-a nr. 10 din 1935 :

Având în vedere că din deciziunea atacată cu recurs se constată că la 8 Mai 1934, Mihail Panici cere Tribunalului Dolj s. III-a, pe baza articolului 50 din legea conversiunii din 7 Aprilie 1934, convocarea creditorilor oferindu-le 25% din creanțe plătibile în 15 ani, pe motiv că îndeplinește condițiunile din acest text, întru cât are în portofoliul său debitori peste 15% supuși prevederilor capit. I și II din legea conversiunii; că tribunalul, prin jurnalul nr. 5157 din 1934,

dispune convocarea creditorilor; că, în afară de aceasta, Mihail Panici, tot pe baza articolului 50 din legea conversiunii, a cerut suspendarea operațiunilor de urmărire față de creditoarea Banca Comerțului, iar tribunalul, prin încheierea cu nr. 21380 din 1934, a admis și această cerere;

Că împotriva primei încheeri au făcut apel Banca Comerțului, Angela Dr. Săceanu și Maior D. Săceanu; iar a doua încheere a fost apelată numai de Banca Comerțului; că ambele apeluri au fost admise de Curtea de Apel Craiova prin decizia atacată prin prezentul recurs;

Având în vedere că din cele expuse mai sus rezultă că, prin decizia atacată cu recurs, Curtea de apel s'a pronunțat între altele și asupra apelului făcut contra jurnalului Tribunalului Dolj nr. 5157 din 1934, prin care s'a dispus convocarea creditorilor lui Mihail Panici, comerciant din Craiova, spre a se discuta propunerea acestuia cu privire la reducerea creanțelor pe temeiul art. 50 din legea conversiunii;

Că din acest punct de vedere privită deciziunea Curții de apel, urmează a se examina și decide care secțiune a Inaltei Curți de Casație este competență a judeca recursul îndreptat de comerciantul Mihail Panici contra acestei deciziuni;

Considerând că, reducerea creanțelor supuse asanării pe temeiul art. 50 din legea dela 7 Aprilie 1934, urmând a se face în măsura capacității reale de plată a comerciantului, care a cerut asanarea, aplicarea dispozițiilor art. 50 citat pune în discuțiune patrimoniul său, dând astfel naștere în instanță la discuțiuni în rezolvarea cărora urmează a se aplica principiile dreptului comercial;

Că, pe lângă aceasta, în cazul când propunerea de aranjament, nu a fost acceptată, chestiunea se deferă comisiei de arbitraj prevăzută de aliniatul 2 al art. 50, în care scop creditorii urmează a fi convocați; că, potrivit art. 3 de sub același articol, toate dispozițiile legii concordatului preventiv, deci a unei legi strict comerciale, sunt aplicabile în ce privește convocarea acestor creditori, verificarea creanțelor și voitul creditorilor;

Considerând că principiile legiurilor comerciale se aplică comerciantului solicitator nu numai în ce privește admiterea cererei de asanare făcută de dânsul pe temeiul art. 50 al legii din 7 Aprilie 1934, ci și în consecințele ce pot decurge pentru el din această admitere, deoarece, conform art. 41 alin. ultim din lege, în cazul când numitul nu a făcut față obligațiilor impuse prin hotărîrea de arbitraj, orice creditor nepătit poate cere tribunalului lichidarea patrimoniului lui conform procedurii falimentare;

Că tocmai de aceea art. 50 alin. 2 din regulament, explicând și lămurind dispozițiile legii, prevede că asemenea cereri se adresează tribunalului comercial, așa că întreaga chestiune a asanării edictată în favoarea comercianților, prin art. 50 din sus numita lege, fiind supusă prevederilor unor legi aplicabile în materie comercială, iar rezolvarea ei făcându-se de instanțele comerciale, recursul îndreptat contra unor hotărîri ca cea din speță revine judecării acestei secțiuni a Inaltei Curți, conform art. 21 parag. 3 lit. a din legea organică a Inaltei Curți de Casație și Justiție;

Pentru aceste motive, Curtea respinge incidentul de incompetență și declară competență această secțiune de a judeca recursul, etc.

CURTEA DE APPEL DIN BUCUREȘTI S. IV a

Audiența dela 4 Decembrie 1935

Președenția d-lui CONSTANTIN PISAU, consilier Paulina de Hessenstein și a. în calitate de moșnitoare ale defunctului D. D. Maican cu Soc. anon. pentru exploatarea de păduri și ferăstrae cu vapori, mai înainte P. & C. Goetz & comp.

Jurnalul nr. 8493. Dosar nr. 1321/929

Societăți. Stabilirea de instanțele judecătorești a sediului real. Naționalitate. Plată în aur. Liberare în lei conform art. 8 al legii din 23 Decembrie 1916. Rațiune. Debitor din streinătate. Nu se poate bucura de favoarea acestei legi. Dreptul creditorului de a cere rezilierea contractului întru cât debitorul nu mai poate, din cauza dispozițiilor acestei legi, să aducă la îndeplinire clauza determinantă a plăței în aur.

1. — Naționalitatea unei societăți comerciale se determină după țara unde are sediul său social real.

2. — Deși în actul de constituire al unei societăți și în registrul de înscriere al firmelor se menționează că sediul acestei societăți este în țară, totuși, dacă se stabilește în fapt că într-o localitate din afara hotarelor țării se elaborează programul de lucru, de acolo se trimiteau ordinele și instrucțiunile direcțiunii din țară, de acolo se creau și acolo se trimiteau rapoartele de direcțiunea de exploatare din țară, acolo se trimiteau socotelile exploatarei, de acolo se trimiteau împuterniciii care să reprezinte societatea în țară, de acolo se trimiteau instrucțiuni reprezentanților din țară pentru satisfacerea dorințelor cocontractanților, acolo se încheiau, cu aceștia, de societate, aranjamentele noi, determinate de punerea în executare a contractului, acolo era direcțiunea centrală și direcțiile de exploatare ale țărilor în care societatea își desfășura activitatea sa, rezultă că sediul real al acelei societăți este în acea localitate din afara hotarelor țării și că, deci, societatea este streină.

3. — Rațiunea care a determinat pe legiuitorul dela 23 Decembrie 1916 ca, interevenind în raporturile dintre părți, obligatorii cu putere de lege, să îngăduie debitorului obligat la o plată în aur efectiv, să se libereze în lei, a fost ca să pună la adăpost stocul metalic de aur al Băncii Naționale care, prin cererile de convertire a leilor hârtii în aur, ar fi fost simțitor redus, ceea ce ar fi dus la deprecierea valorii leului hârtie și ar fi îngreunat adânc situația economică a țării, tocmai în timpurile când, din cauza războiului, valoarea leului hârtie trebuia cât mai mult consolidată, pentru ca puterea lui de achiziție să fie cât mai mare.

Că nu a fost cătuși de puțin în intențiunea legiuitorului să dea posibilitate unui debitor din streinătate, care avea de făcut plăți în țară, în aur efectiv, să se libereze în lei hârtie, cel ce are de făcut o plată procurându-și moneda în care aceasta urmează să fie făcută din țara lui, de unde își dirijează toate operațiunile lui, plată care, având drept efect introducerea monedei în care ea urma să fie făcută, a aurului în cazul nostru, în țara unde este fixat locul de plată, în speță România, departe de a contraveni intențiunii pe care a avut-o legiuitorul român la edictarea acestei dispozițiuni, de a apăra stocul metalic de aur al Băncii Naționale, concură tocmai la atingerea acestui scop.

4. — Dacă, în urma legii din 23 Decembrie 1916, exercitarea dreptului creditorului de a cere plată în aur efectiv, conform convențiunii dintre părți,

contravenind scopului urmărit de legiuitor, o asemenea cerere nu mai poate fi formulată, în ce privește, însă, rezilierea contractului pentru că o clauză determinantă a contractului, aceea a plății în aur, nu mai poate să fie îndeplinită din cauza imposibilității în care se află debitorul de a-și mai putea procura monedele de aur, din cauza unei legi de ordine publică, întru cât prin uzarea de acest drept, inerent convențiilor sinalagmatice, pe care legiuitorul îl prezumă chiar când el nu este expres prevăzut, nu se aduce nicio atingere scopului urmărit de legiuitor, prin acordarea putinței debitorului de a se libera valabil în lei hârtie, acela de a proteja stocul metalic de aur al Băncii Naționale, ci din contră nu se face decât să se tragă consecințele inevitabile unei astfel de dispozițiuni, un asemenea drept continuă să poată fi exercitat.

5. — Ori de câte ori plata în aur constituie cauza juridică a obligațiunei părții cocontractante, față de care aceasta nu ar fi contractat, la rândul său, obligațiunea sa, dacă în urma legii din 23 Decembrie 1916, partea aceasta cocontractantă nu ar mai putea săli pe cealaltă parte să-i dea contra echivalentul convenit, ea este, însă, în drept să ceară desființarea convențiunei, întru cât cocontractantul său nu mai poate, din cauza dispozițiunilor legii, să aducă la îndeplinire clauza determinantă, a plății în aur, sub condiția îndeplinirii căreia s'a contractat, altfel obligațiunea părții celei dintâi rămânând fără cauză.

S'au ascultat d-nii avocați I. Gr. Periețeanu, Emil Ottulescu, Șt. Marinescu-Bolintin, Spiegler Fronza și Alexandru Ionescu din partea moștenitorilor Maican și d-nii avocați S. Rosental, Gr. Iunian și Elias din partea societății, în urma concluziunilor cărora s'a declarat divergență pentru considerațiunile anexatelor opiniuni, dintre care, opiniunea majorității este rezumată în spețele de mai sus, iar a minorității în speța sentinței tribunalului publicată în josul opiniunei minorității la ale cărei considerente se referă această opinie.

OPINIA MAJORITĂȚII

Asupra apelului făcut, prin petiția primită pe lângă adresa Tribunalului Ilfov s. II-a comercială, înreg. la nr. 9559 din 1929, de către Paulina de Hessenstein, Violeta-Ecaterina Maican și Maria D. Maican, în contra sentinței comerciale nr. 965 din 20 Martie 1929 a Tribunalului Ilfov s. II-a com., prin care s'au respins, ca nefondate, atât acțiunea introdusă de numitele apelante în contra intimatului Societatea anonimă pentru exploatare de păduri și ferestre cu vaporii, mai înainte P. et C. Goetz et C-ie., cât și cererea reconvențională introdusă de societatea intimată în contra apelantelor reclamante, cum și asupra apelului făcut, prin petițiunile primite pe lângă aceeași adresă, de către părta Societatea anonimă pentru exploatarea de păduri și ferestre cu vaporii, mai înainte P. et C. Goetz et C-ie., în contra aceleiași sentințe:

Având în vedere actele și lucrările din dosar, cum și concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că, din toate acestea se stabilește în fapt următoarele:

La 9 Martie 1905, prin contractul autentificat la nr. 2005 din 1905 de Tribunalul Ilfov, s. notariat, tatăl apelantelor reclamante, D. D. Maican, vînde societății părte „Societatea anonimă pentru exploatare de păduri și ferestre cu vaporii, mai înainte P. et C. Goetz et C-ie”, toți arborii exploatabili de brad, molift și pin aflați pe proprietățile sale din munții Pen-teleului, pe prețul de 350.000 lei anual, echivalentul a 100.000

m. c. lemne de brad, molift și pin ce trebuia să se exploateze în fiecare an, — durata exploatărei fiind de 20 ani, cu începere dela 1 Martie 1907 până la 1 Martie 1927, — plătit în patru rate „și în aur” la 1 Martie, 1 Iunie, 1 Septembrie și 1 Decembrie ale fiecărui an, arendându-i totodată, societății părte, pentru același termen, pe prețul de 8000 lei anual, toate golurile aceluiași munți, prevăzându-se la art. 27 din contract că „contractul de față nu se poate rezilia decât numai în cazul când plățile ratelor **prevăzute în acest contract** nu s'ar achita la epocile prevăzute” într'insul, plata făcându-se personal proprietarului la domiciliul său, iar prin art. 17 din contract stabilindu-se că, „Societatea anonimă se obligă să dea în fiecare an de contract lemnul necesar pentru trebuințele proprietarului până la o cantitate de 200 metri cubi după cererea proprieaarului în sortimentele, d'mensiunile și calitățile indicate de d-sa predându-se în termen de 3 luni dela data cererii loco herăstrău și urmând a se plăti numai costul de revenire”;

La 9 Martie 1922, după încetarea din viață a lui D. D. Maican, fii și moștenitorii acestuia, Dum'tru Maican, Maria D. Maican, Violeta D. Maican și Paul'na Hessenstein, cheamă în judecată, înaintea Tribunalului Ilfov s. II-a com., Societatea anonimă pentru exploatare de păduri și ferestre cu vaporii, mai înainte P. et C. Goetz et C-ie, pentru a se declara reziliat contractul intervenit între autorul lor și societatea părte la 9 Martie 1905, ordonându-se expulzarea părte, întru cât societatea părte nu a plătit 27 rate trimestriale din prețul convenit, în aur și nici măcar în lei;

La 19 Decembrie 1924, societatea părte introduce o cerere reconvențională, prin care cere să se respingă ca nefondată acțiunea reclamantilor și să se decidă că contractul încheiat la 9 Martie 1905 de societatea părte cu autorul reclamantilor, urmează să-și producă efectele sale până la 1 Martie 1937;

La 20 Martie 1929, prin sentința comercială cu nr. 965, Tribunalul Ilfov s. II-a comercială, respingând, ca nefondată, atât acțiunea, cât și cererea reconvențională, atât reclamantele, cât și societatea părte, introduc apelurile de față;

Având în vedere că apelantele reclamante susțin, în primul rând, că greșit le-a fost respinsă acțiunea ca nefondată întru cât societatea părte fiind obligată, potrivit clauzei din contract, să le plătească prețul în lei aur, cum societatea părte nu a fost următoare acestei obligațiuni, pe care nu a satisfăcut-o nici până la închiderea debaterilor înaintea primei instanțe și de atfel nici până astăzi, contractul urmează să fie reziliat;

Având în vedere că societatea părte obiectează în primul rând, întru cât reclamantele, posterior intentării acțiunei, prin scrisoarea din 20 Noembrie 1925, în executarea contractului, au cerut o cantitate de lemne, pe care aveau dreptul să o ceară conform stipulațiunilor din contract, numitele reclamante achiesând, astfel, la executarea contractului însemnează că, implicit, au renunțat la rezilierea lui, pe care o ceruseră prin acțiune anterior;

Considerând, că, în afară de obligațiunile principale luate de fiecare dintre părțile contractante, prin convențiunea intervenită între ele și care constau din predarea, spre tăcere, a arborilor vânduți din partea proprietarului și din plata prețului din partea societății cumpărătoare s'a mai prevăzut la art. 17 din contract că, pentru trebuințele sale, proprietarul să aibă dreptul a cere în fiecare an, cât timp durează exploatarea, lemnele necesare, până la o cantitate de 200 m. c., plătiind în schimb societății numai prețul de cost;

Că, întru cât, această clauză, prin care se stipula vindearea unei cantități de lemne tăiate din partea societății exploatare, proprietarului pădurei, nu are nicio legătură cu obligațiunea principală a fiecăreia dintre părțile contractante,

a unuia de a preda arborii spre tăere, a altuia de a plăti prețul în aur, nu se poate susține de societatea pârîtă că, prin faptul că, după intentarea acțiunii în reziliere a contractului pentru neplata de către societate a prețului în aur, reclamantele au cerut să li se predea cantitatea de lemne tăiate, pe care societatea se obligase, la rândul ei, să o vândă reclamantelor pe prețul de cost, reclamantele ar fi înțeles să renunțe la acțiunea în rezilierea contractului, pentru neplata prețului în aur de către societate, pe de o parte convențiunea aceasta secundară, prin care se creea proprietarului avantajul de a cumpăra, la rândul lui, dela societate, lemnele tăiate pe prețul de cost, fiind cu totul distinctă de convențiunea principală prin care societatea cumpăra, spre tăere, arborii din pădure, în schimbul prețului fixat, care urma să fie achitat în lei aur, iar pe de alta, predarea lemnelor tăiate de către societate proprietarilor, — care de altfel nici nu a avut loc în fapt, — neputând fi socotită ca făcând parte din contra echivalentul arborilor cumpărați dela acestea, lemnele tăiate, ce urmau să fie predate, la nevoie și cererea proprietarilor, neîntrând în prețul pe care îl datora societatea pentru arborii cumpărați;

Că, astfel fiind, acest fine de neprimire al acțiunii reclamantelor invocat de societatea pârîtă, nu poate fi luat în considerare;

Având în vedere că societatea pârîtă obiectează în al doilea rând că, întru cât, potrivit art. 8 al legii din 23 Decembrie 1916, avea dreptul să se libereze în lei, rezilierea contractului pentru că nu a executat obligațiunea contractuală de a face plata în aur efectiv nu poate avea loc;

Având în vedere că reclamantele obiectează la rândul lor că, întru cât societatea pârîtă este o societate streină, având sediul real la Viena, ea nu se poate bucura de avantajele legii din 23 Decembrie 1916, care nu a înțeles să protejeze societățile streine cari aveau de făcut plăți în Tara Românească, acestea putându-și procura monetele de aur din tara lor;

Considerând că, deși în certificatul cu nr. 15.666 din 30 Martie 1928 al Grefei Tribunalului Ilfov s. I-a comercială, se arată că firma societății apelante a fost înscrisă în 1888, având dela constituire sediul în București și o sucursală la Viena, — care, după cum rezultă din certificatul din 23 Iunie 1933 al Tribunalului din Viena, a fost radiată la 31 Decembrie 1925, — ceea ce corespunde și cu arătările dela art. 2 din statutele societății, totuși întru cât, din scrisoarea datată 10 Septembrie 1907, expediată din Viena de „Direcțiunea de exploatare forestieră pentru România” a „Societății anonime pentru exploatarea lemnului și ferestrate cu vapori, mai înainte P. et C. Goetz et C-ie”, adică societatea apelantă, adresată lui D. D. Maican, prin care i se aducea la cunoștință acestuia că aducătorul scrisorii, inspectorul silvic Victor Sinek al societății, dela Viena, „**va lua asupra și conducerea supremă a exploatarei raionului Buzău și va fi reprezentantul nostru** — adică al societății din Viena, care nu este decât societatea apelantă, — local și față de d-voastră” și va lucra „după instrucțiunile mele”, — adică ale lui Pecivol, care semnează în numele societății, aducând astfel la îndeplinire obligațiunea luată de societate, prin contract, față de proprietarul D. D. Maican, de a numi o persoană care să o reprezinte pe lângă el, — din scrisoarea din 23 Martie 1907, expediată din Viena tot de „Direcțiunea forestieră de exploatarea pentru România”, a societății apelante, adresată moștenitorilor D. Maican, la București, prin care se aduce la cunoștință acestora că societatea apelantă are „**intențiunea**” sa construiască imediat în regiunea Penteleu trei barace de lemn, unde vrea să instaleze supraveghetorii ei, cum și de a **deschide poteci** pentru cai, a **construi poduri**, unde este nevoie, cerând concursul moștenitorilor Maican „**pentru executarea programu-**

lui nostru”, — adică al societății apelante, — din scrisoarea d'n 23 Aprilie 1907, expediată tot din Viena, tot de „Direcțiunea forestieră pentru România” a societății apelante, adresată lui D. Maican, prin care același director Pecivol, care semnează pentru societate, își exprimă satisfacțiunea că „**va avea plăcerea să salute în curând la Viena pe Maican, pe care îl roagă să facă așa fel încât să vină la Viena în primele zile ale luni Mai, pentru a putea întâlni și pe „directorul central” Manbach, care pe urmă pleacă în concediu și căruia îi reamintește că, după cum s'au înțeles, „invoiala care se va încheia la Viena** — aranjamente noi determinate de punerea în executare a contractului — o să fie vaabilă pentru Maican și pentru surorile lui”, urmând ca, cu contesa de Hessenssein să se înțeleagă direct la Viena; — din scrisoarea din 23 Aprilie 1907, expediată tot din Viena, prin care aceeași „Direcțiunea de exploatare pentru Tara Românească” a societății apelante, aduce la cunoștința lui Maican că, „**în toate afacerile care privesc buna executare a contractului, adică buna exploatare, societatea o să trateze numai cu Maican, care va primi în această privință mandat dela toate comostenitoarele. În toate afacerile, însă, care privesc o eventuală schimbare sau complectare a contractului, cât și în afaceri de plată, societatea se va înțelege cu fiecare moștenitor separat**”, din lista datată „**Wiena 3 Octombrie 1907**”, comunicată reclamantelor, în care **se indică materialul lemnos** de care societatea are nevoie pentru construire de stăvilare, poduri, întăriri de maluri, etc., d'n scrisoarea din 11/29 Noembrie 1907, având imprimată în frunte adresa telegrafică în limba germană „**Laegindustrie**”, Industria de ferestrate, expediată din raionul Buzăului, din Gura Teghii, prin care Kettner, reprezentantul d'n țară al societății, comunică lui Maican „**cu ocaziunea sosirii dvs. la Varloam, ni se ordonă din partea Direcțiunii noastre din Viena o convorbire personală cu dvs. în ce privește instalațiunile**”, din scrisoarea d'n 19 Octombrie 1909, expediată din Viena, prin care Pecivol, directorul pentru România al societății apelante, scrie lui Maican: „**Reintors acasă, — adică la Viena, de unde și expediază scrisoarea, — vă comunic că am luat dispozițiunile necesare la Nehoiași** relativ la controlul măsurării lemnelor din anul trecut. Asemenea și pentru controlul măsurării lemnurilor de foc. **Am adus la cunoștința administrației din Nehoiași dorințele dvs.** pentru întrebuințarea lemnurilor de fag în viitor. **Am dat instrucțiuni** ca să se schimbe traseul din fața casei dela Varloam și anume, etc. Totodată vă mai rugăm să nu se facă dificultăți **administrației noastre din Nehoiași** la ridicarea nisipului, etc., ce avem dreptul a lua. Alături scrisoarea noastră oficială de azi, relativă la reprezentantul nostru local. Cu cele mai bune salutări, iscălesc Al d-voastră devotați”; din scrisoarea din 6/19 Octombrie 1909, prin care directorul Pecivol comunică, d'n Viena lui D. D. Maican și surorilor lui: „**Conformându-ne dorinței exprimate de dvs. avem onoarea a vă informa că pentru desfășurarea afacerilor cu dvs., societatea noastră este reprezentată până cam în Decembrie a. c., prin d-l inspector superior Stanislaus Dannesberg, iar după acesta prin d-l director de exploatare Ernest Mathias. Cu distinsă stimă, Direcțiunea forestieră**”; din scrisoarea din 4/17 Octombrie 1913, transmisă din Nehoiași, d'n județul Buzău, prin care Ignatz Heller, reprezentantul societății din țară, îi cere lui Maican să-i înapoeze „**socoteala**” lemnului pe anul 1912, **întru cât îi este cerută de Direcțiunea noastră generală d'n Viena**”; din scrisoarea din 27 Martie 1914, adresată de inginerul Sartoriu, în calitate de însărcinat al d-rei Maican, Direcțiune forestiere, **la Viena, Ebendorfersstrasse 2**, prin care inginerul Sartoriu propune o serie de chestiuni, arătând că se adresează „**direct autorităților centrale ale societății Goetz**”, întru cât presupune că aceste autorități sunt dispuse să **interpreteze contractul exis-**

tent după drept și echitate și nu crede că „autoritățile din **Wiena**” sunt dispuse: „după bunele relațiuni care au existat între dânsule și proprietari până acum, etc.”, rugându-le „să instruiască direcția dela **Nehoiu** pentru libera întrebuințare a luminei electrice pentru casele d-rei Maican din Gura Teghii”; din scrisoarea d'n 4 Aprilie 1914, expedită din Wiena, prin care Direcția forestieră răspunde inginerului Sartorin, în munții **Penteleulu**: „Prin aceasta vă confirmăm primirea stimatei dvs. scrisori dela 27 Martie 1914, pe care am trimis-o Direcțiunei noastre de exploatare din **Nehoiu**, cu rugămintea să ne informeze detaliat despre toate întrebările dvs. După primirea raportului respectiv, ne rezervăm dreptul de a reveni asupra condițiilor scrisoarei dvs. în detaliu. Cu această ocazie, vă atragem atențiunea că până azi nu am primit o înștiințare în regulă dela d-ra Maican că v'a dat dvs. o procură. Vă rugăm să terminați această formalitate, pe care noi, în calitate de societate anonimă, punem mare preț”; din scrisoarea din 27 Februarie 1915, trimisă tot din Wiena, în numele „Direcțiunei generale”, de directorul Koch, prin care acesta, referindu-se la convențiunea încheiată de societate cu defunctul D. D. Maican, și arătând că ei au dat dovezi, întotdeauna, de bună-voință, solicită dela reclamantii concesiunea de a o „dispensa anul acesta de tăieri și plăți”, întru cât „în toate șantierele noastre, dispunem de peste 1.000.000 m. c. lemn rotund și nu știm când va reîncepe vânzarea, la ce dată **Dardanelele vor fi deschise**...”, asigurându-i pe reclamantii că dacă îi vor face această concesiune, „va ști: totdeauna să și-o reamintească și că ea va contribui să consolideze **bunele relațiuni existente între proprietarii terenurilor și societatea care exploatează pădurile...**”; se stabilește în fapt că, deși în actul de constituire al societăței apelante și în registrul de înscriere al firmelor, se menționează că sediul societăței este la București, totuși întru cât la Wiena se elabora programul de lucru, de acolo se trimeteau ordinele și instrucțiunile direcțiunei din țară, de acolo se cereau și acolo se trimeteau rapoartele de direcțiunea de exploatare din țară, acolo se trimeteau socotelile exploatarei, de acolo se trimeteau impuțerniciți care să reprezinte societatea în țară, de acolo se trimeteau instrucțiuni reprezentanților din țară pentru satisfacerea dorințelor proprietarilor reclamant, acolo se încheiau, cu aceștia, de societate, aranjamentele noi, determinate de punerea în executare a contractului, acolo era direcțiunea centrală și direcțiile de exploatare ale țărilor în care societatea își întindea activitatea sa, rezultă că sediul real al societăței apelante era la Wiena;

Că, întru cât, se stabilește astfel în fapt că sediul real al societăței apelante, încă dela constituire și dealungul anilor ce au urmat, a fost la Wiena, urmează că societatea apelantă este o societate streină, naționalitatea unei societăți comerciale determinându-se după țara unde ea are sediul său social, în speță Austria;

Având în vedere că, odată stabilit în fapt că societatea apelantă este o societate streină, cu sediul principal real în afară de hotarele țării, la Wiena, urmează să vedem dacă o asemenea societate se bucură de favoarea art. 8 al legii d'n 23 Decembrie 1916, potrivit căruia „în toate obligațiunile de orice fel, contractate înainte de 15 August 1916, în care s'a stipulat plata în aur efectiv, debitorul se va putea totuși va libera prin achitarea sumei în bilete de ale Băncii Naționale sau în orice alte monete românești pe cursul lor legal”;

Considerând, că, rațiunea care a determinat pe legiuitorul dela 23 Decembrie 1916 ca, intervenind în raporturile dintre părți, obligatorii cu putere de lege, să îngăduie debitorului obligat la o plată în aur efectiv, să se libereze în lei, a fost ca să pună la adăpost stocul metalic în aur al Băncii Naționale care, prin cererile de convertire a legilor hârtie în

aur, ar fi fost simțitor redus, ceea ce ar fi dus la deprecierea valorii leului-hârtie și ar fi îngreunat adânc situața economică a țării, tocmai în timpurile când, din cauza războiului, valoarea leului-hârtie trebuia cât mai mult consolidată, pentru ca puterea lui de achiziție să fie cât mai mare;

Că nu a fost cătuși de puțin în intențiunea legiuitorului să dea posibilitate unui debitor din streinătate, care avea de făcut plăți în țară, în aur efectiv, să se libereze în lei-hârtie, cel ce are de făcut o plată procurându-și moneda în care aceasta urmează să fie făcută din țara lui, de unde își dirijează toate operațiunile lui, plată care, având drept efect introducerea monetei în care ea urma să fie făcută, a aurului în cazul nostru, în țara unde este fixat locul de plată, în speță România, departe de a contraveni intențiunei pe care a avut-o legiuitorul român la edictarea acestei dispozițiuni, de a apăra stocul metalic de aur al Băncii Naționale, concură tocmai la atingerea acestui scop;

Că, întru cât, în speță, s'a stabilit în fapt, prin considerentele de mai sus, că societatea apelantă este o societate streină, cu sediul real la Wiena, fiind vorba de un debitor din streinătate, care are de făcut plăți în țară, apelanta societate nu se poate bucura de dispozițiunile art. 8 al legii din 23 Decembrie 1916, prin îndeplinirea obligațiunei ce și-a luat ea, pentru lemnele cumpărate din Țara Românească, — cu scopul de a le exporta, după cum rezultă din scrisoarea din 27 Februarie 1915, adresată de directorul Horch, în numele societăței apelante, din Wiena, fratelui reclamantelor, peste mări, dincolo de Dardanele, în țări îndepărtate, — să plătească echivalentul lemnului în aur, nefăcând decât să introducă în țară un stoc metalic de aur, ceea ce nu a fost în intențiunea legiuitorului din 23 Decembrie 1916, a opri;

Având în vedere că reclamantele susțin încă: chiar dacă societatea apelantă ar fi o societate românească sau, deși societate streină, ar putea beneficia de dispozițiunile legii din 23 Decembrie 1916, de a se libera în lei, totuși, întru cât reclamantele nu cer obligarea societăței apelante la executarea obligațiunei de a le plăti în aur prețul lemnului cumpărat, ci rezilierea contractului pentru că societatea apelantă nu mai poate să satisfacă condițiunea esențială a contractului de a le plăti prețul în aur, chiar în cazul ipotetic aceasta, acțiunea reclamantelor nu poate să nu fie admisă;

Având în vedere că societatea apelantă obiectează în primul rând că, întru cât înaintea primei instanțe reclamantele nu au cerut și nu au obținut rezilierea pentru acest motiv, ci pentru „neplata prețului în aur și nici în lei”, cum în apel nu se poate schimba cauza juridică a acțiunei, susținerea aceasta a reclamantelor care constituie o cauză juridică nouă, nu poate fi luată în considerare, fiind inadmisibilă;

Având în vedere că din cuprinsul acțiunei introductive de instanță se constată că reclamantele au cerut rezilierea contractului intervenit între autorul lor și societatea apelantă pentru motivul că societatea nu a făcut plata prețului lemnului cumpărate în aur, conform convențiunei părților și nici în lei românești;

Având în vedere că, în apărarea sa, societatea pârîtă susține că reclamantele nu mai pot cere rezilierea contractului pentru neexecutarea de către societate a obligațiunei contractuale de a face plata prețului în aur efectiv, întru cât legea din 23 Decembrie 1916 îi dă dreptul să se libereze în lei;

Că, la această obiecțiune ridicată de pârîtă, în apărarea sa, reclamantele replică la rândul lor că, faptul că legea din 23 Decembrie 1916 îi dă dreptul societăței pârîte să se libereze în lei, nu are nici o influență asupra acțiunei lor, căci legea din Decembrie 1916, dacă nu le mai dă dreptul reclamantelor să ceară plata prețului în aur, nu le împiedică, însă, să ceară rezilierea contractului pentru că pârîtă nu mai poate

satisfăce condițiunea esențială a contractului de a le face plata prețului în aur;

Că, întru cât prin repilca pe care reclamantele o ridică în contra obiecțiunei aduse de pârîtă cererei reclamantelor, nu se schimbă cătuși de puțin cauza juridică a acțiunei acestora, care rămâne aceeași, neplata prețului în aur ci se ținde numai la îndepărtarea obiecțiunei pârîtei ridicată de aceasta pentru a face fără de efect cauza juridică a acțiunei reclamantelor, ceea ce reclamantele sunt îndreptățite să o facă, această primă obiecțiune a societăței apelante nu este fondată;

Având în vedere că societatea apelantă obiectează, în al doilea rând că, întru cât legea din 23 Decembrie 1916, pentru considerațiuni de ordine publică, o dispensează de obligațiunea de a face plata prețului în aur efectiv, rezilierea contractului nu mai poate avea loc pentru neplata prețului în aur, societatea, prin efectul legii, ne mai având o astfel de obligațiune și neputându-se imputa, deci, vreo culpă;

Considerând că, deși potrivit art. 969 cod. civil, convențiunile legal făcute au putere de lege între părțile contractante, totuși, pentru anumite rațiuni, în interesul ordinei publice, legiuitorul intervine uneori modificând raporturile încheiate dintre părți;

Că, întru cât regula este respectul, cu putere de lege, al legământului dintre părți, urmează că intervențiunea legiuitorului, de a modifica acest legământ, trebuie circumscrisă la rațiunea care a determinat-o, la scopul urmărit;

Că, întru cât, după cum s'a arătat prin considerentele de mai sus, rațiunea care a determinat pe legiuitorul dela 23 Decembrie 1916, să intervină în raporturile dintre părțile contractante, încheiate înainte de 15 August 1916, în care s'a stipulat plata în aur efectiv, a fost ca să pună la adăpost stocul metalic de aur al Băncii Naționale, pentru a nu fi sleit prin cererile de convertirea leilor-hârtie în aur, urmează să modificarea adusă convențiunilor intervenite între părți, atinge numai acele drepturi a căror exercitare ar contraveni scopului urmărit de legiuitor;

Că, dacă exercitarea dreptului creditorului de a cere plata în aur efectiv, conform convențiunei dintre părți, contravenind scopului urmărit de legiuitor, o asemenea cerere nu mai poate fi formulată, în ce privește, însă, rezilierea contractului pentru că o clauză determinantă a contractului, aceea a plăței în aur, nu mai poate să fie îndeplinită, din cauza imposibilităței în care se află debitorul de a-și mai putea procura monetele de aur, din cauza unei legi de ordine publică, întru cât prin uzarea de acest drept, inerent convențiunilor s'nalagmatice, pe care legiuitorul îl prezumă chiar când el nu este expres prevăzut, nu se aduce nicio atingere scopului urmărit de legiuitor, prin acordarea putinței debitorului de a se libera valabil în lei-hârtie, acela de a proteja stocul metalic de aur al Băncii Naționale, ci din contră nu se face decât să se tragă consecințele inevitabile unei astfel de dispozițiuni, un asemenea drept continuă să poată fi exercitat;

Că nu a fost cătuși de puțin în intențiunea legiuitorului să dea posibilitate uneia dintre părți, aceleia care contractase obligațiunea plăței în aur, să continue, **contra voinței părței contractante, o serie de ani de arândul**, să primească din partea acesteia prestațiunea la care aceasta s'a obligat, fără ca ea să dea în schimb contra-echivalentul convenit, ruinând pe partea care s'a obligat la predarea bunului, pentru a îmbogăți pe partea care a dispensat-o de plătă, față de aceasta, a ade-văratului contra-echivalent;

Că, astfel fiind, ori de câte ori plata în aur constituie cauza juridică a obligațiunei părței contractante, fără de care aceasta nu ar fi contractat, la rândul său, obligațiunea sa, dacă în urma legii din 23 Decembrie 1916, partea aceasta cocontractantă nu ar mai putea sili pe cealaltă parte să-i dea contra-

echivalentul convenit, ea este, însă, în drept să ceară desființarea convențiunei, întru cât co-contractantul său nu mai poate, din cauza dispozițiunilor legii, să aducă la îndeplinire clauza determinantă, a plăței în aur, sub condiția îndeplinirii căreia s'a contractat, astfel obligațiunea părței celei dintai rămânând fără cauză;

Că, întru cât, în speță, din examinarea art. 10 și 5 din contract, care stabilește plata în aur ca un contra-echivalent al valoarei lemnului, socotită la 3,50 lei aur metru cub, a art. 27 din același contract, potrivit căruia rezilierea contractului nu este admisă decât numai pentru neplata la epocile prevăzute a prețului, așa cum s'a convenit, adică în aur, în care caz, societatea, potrivit art. 13 alin. 4 al contractului, pierde toate instalațiunile și construcțiunile făcute, care trec în proprietatea reclamantelor fără de nicio despăgubire și fără sarcini, a art. 2 din contract, potrivit căruia durata contractului este de 20 ani, un timp destul de lung pentru ca vânzătorul să fi fost preocupat și să-și fi luat măsurile de asigurarea stabilității valorii contra-echivalentului primit, stabilindu-se astfel în fapt că plata prețului în aur apare ca principala obligațiune a societăței, fără de care autorul reclamantelor din moment ce conține cauza juridică a obligațiunei lui, nu ar fi contractat, reclamantele sunt în drept să ceară rezilierea contractului, din moment ce contractanta lor nu mai poate executa clauza care constituie însăși prestațiunea sa;

Că, faptul că societăței apelante nu i se poate imputa vreo vină pentru neexecutarea clauzei plăței în aur, a prețului convenit, nu e de natură să schimbe soluțiunea de mai sus rezilierea contractului; necerându-se de reclamante, pentru că societatea ar fi în culpă, prin neexecutarea obligațiunei sale, de a face plata în aur, ci pentru că o asemenea clauză esențială, determinată, a contractului, care constituie însuși contra-echivalentul prestaței reclamantilor sub condițiunea îndeplinirii căreia s'a contractat nu se mai poate executa, ceea ce, potrivit art. 1020 din codul civil, reprodus de altfel și în contract, atrage rezilierea lui;

Că, astfel fiind, chiar în ipoteza că societatea apelantă ar fi romântască sau, deși streină, s'ar bucura de beneficiul legii din 23 Decembrie 1916, rezilierea contractului tot urmează să aibă loc;

Că, apelul reclamantelor fiind astfel fondat, urmează să fie admis, reformându-se în parte sentința tribunalului și, admițându-se acțiunea acestora, să se declare reziliat contractul intervenit între autorul lor și societate, pe ziua de 9 Martie 1922, ordonându-se evacuarea societății;

Cg, în ce privește apelul societăței pârîte, întru cât după cum s'a stabilit prin considerentele de mai sus, acțiunea reclamantelor este fondată și contractul urmează să fie reziliat pe data de 9 Martie 1922, implicit cererea reconvențională a societăței pârîte, prin care se ținde la respingerea, ca nefondată, a acțiunei reclamantelor și la a se decide că contractul urmează să-și producă efectele sale până la 1 Martie 1937, pentru aceleiași considerațiuni, bine a fost respinsă.

Pentru aceste motive redactate de domnul consilier **Ștefan P. Mihăileanu**, suntem de părere a se admite apelul, etc.
(ss) **I. Floareș, Ștefan P. Mihăileanu.**

OPINIA MINORITĂȚII

Asupra apelurilor — conexate — făcute, în termen legal, de Paulina de Hessenstein, Violete - Ecaterina D. Maican și Maria D. Maican, personal și în calitate de moștenitoare ale lui D. D. Maican, cum și de către Societatea anonimă pentru exploatare de păduri și ferăstrae cu vaporii, mai înainte P. et C. Goetz et C-ie, în contra sentinței comerciale cu nr. 965 din 1929 a Tribunalului Ilfov s. II-a comercială, prin care a respins, ca nefondate, atât acțiunea intentată de reclaman-

tele Maria D. Maican, Violeta Maican și Paulina de Hessenstein, personal și ca moștenitoare a defunctului D. D. Maican, prin petițiunea înregistrată la nr. 2.302 din 10 Martie 1922, în contra părții Societatea anonimă pentru exploatare de păduri și fâstrae cu vapori, mai înainte P. et C. Goetz et C-nie, cât și cererea reconvențională, intentată de către această societate, prin petiția introdusă în ședința publică din 19 Decembrie 1924, în contra sus numitelor reclamante, părți în această cauză, atât personal cât și ca moștenitoare a defunctului D. D. Maican:

Subsemnatul consilier, mă deosebesc de opiniuna majorității, fiind de opinie de a se respinge, ca nefondate, ambele apeluri, ale părților mai sus arătate, a se confirma sentința apelată și a se compensa chetuielile de judecată cerute în instanța de apel.

Intemeem această opinie, — întru cât înaintea instanței de apel nu s'a ridicat alte chestiuni de fapt și de drept decât acelea ce au fost ridicate și înaintea primei instanțe, — pe motive de fapt și de drept cuprinse în sentința apelată și anume sentința comercială cu nr. 965 din 1929 a Tribunalului Ilfov s. II comercială și jurnalul său cu nr. 12.455 din 1926 (dosarul nr. 607 din 1922), pe care examinându-le și găsim-le întemeiate în fapt și justificate în drept, n'le însușim în totul.

Făcută, la București, astăzi 4 Decembrie 1935.

Consilier, (ss) **C. Pisău.**

TRIBUNALUL ILFOV S. II-a com.

Audiența dela 20 Martie 1929

Președinția d-lui SAVA RADOVAN, președinte

Maria D. Maican ș. a. cu Soc. anon. pentru exploatarea de păduri și fâstrae cu vapori, fostă R. & C. Goetz & Co. Sentința comercială nr. 965

Societăți. Naționalitate. Plată în aur. Liberare în lei conform art. 8 al legii din 23 Decembrie 1916. Ordine publică. Reziliere pentru neîndeplinirea acestei obligațiuni. Inadmisibilitate.

1. — *Intru cât legea din 23 Decembrie 1916, care autoriză pe debitorii obligați la o plată în aur efectiv să se libereze în lei, este de ordine publică, orice clauză care stipulează plata în aur, chiar pentru convențiunile anterior încheiate, trebuind socotită ca nescrisă, nu se poate admite rezilierea contractului pentru că debitorul nu mai face plata în aur efectiv, ci în lei.*

2. — *Legea din 23 Decembrie 1916 nu poate avea aplicațiunea în afară de hotarele țării, deoarece admitând contrariul ar deveni o lege extra teritorială și ar purta prejudiciul creditorilor streini fără consimțământul lor prealabil.*

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de Maria D. Maican, Violeta D. Maican și Paulina de Hessenstein, personal și ca moștenitoare ale defunctului lor frate D. D. Maican, domiciliat în București strada Lascăr Catargiu nr. 18, prin petiția înreg. la nr. 2302 din 10 Martie 1922, în contra societății anonime pentru exploatarea de păduri și fâstrae cu vapori, fostă P. și C. Goetz et Comp., pentru a se declara reziliate contractele de vânzare și arendare a pădurilor și golurilor din Munții Penteleului, județul Buzău, intervenite între defunctul lor tată, Colonel D. Maican și sus numita societate;

Având în vedere actele din dosar și concluziunile părților din cari rezultă în fapt:

Având în vedere cel de al doilea motiv de reziliere invocată pe baza neplății în aur a sumelor datorate, așa după

cum se stipulase în contract, stipulație ce nu poate fi înlăturată în speță pe baza decretului lege nr. 3241 din 21 Decembrie 1916, care permite executarea în lei hârtie a plății fixate în aur, principiile teoriei impreviziunii și faptul că societatea pârâtă este streină înlăturând aplicabilitatea acestui decret;

în ceea ce privește inaplicabilitatea în speță a decretului-lege pe baza principiilor din teoria impreviziunii care, respinge executarea contractului când devine oneroasă uneia d'n părți;

Considerând că, conform dispozițiilor art. 8 din decretul-lege nr. 3241 dat la 21 Decembrie 1916 — în toate obligațiunile de orice fel contractate înainte de 15 August 1916, în care s'a stipulat plata în aur efectiv, debitorul se poate totuși libera valabil prin achitarea sumei în bilete de ale Băncii Naționale sau în orice alte monede românești pe cursul lor legal;

Considerând că prin aceste dispozițiuni luate în timpuri de grea criză economică, când tezaurul metalic al Băncii Naționale s'ar fi ruinat în mod cert prin afluența cererilor de convertire iar ordinea interioară stabilită în comerț și industria țării s'ar fi prăbușit pe cale de consecință în mod mecanic, legiuitorul, pentru salvarea stocului metalic al statului și deci a însuși creditului Național a dispensat Banca Statului de conversiunea biletelor de bancă și i-a acordat drept instrument de credit — cursul forțat al monedei fiduciare — cu putere de circulație tot așa de complectă și tot așa de eficace ca și aceea a aurului;

Considerând că în baza acestor principii d'riguitoare dictate de necesitatea salvării bunului comun, al bunului public și deci al interesului general decretul-lege sus menționat îmbracă caracterul notoriu de lege de ordine publică în contra căruia nu se poate dispune altfel prin convențiuni particulare;

Considerând în prezența acestui decret-lege elaborat cu acest caracter orice clauză contractuală, care stipulează plata în monede metalice aur trebuie socotită ca nescrisă;

Că deci, întru cât, în baza acestor prescripțiuni legale teoria care urmărește punerea părților contractante în caz de imposibilitate relativă a executării contractului în situația din momentul încheierii contractului, — rebus sic stantibus — neputând nici măcar fi luată în discuțiune față de cauza contractului în litigiu — fixarea plății în aur, — de aceea sub imperiul aceluși decret-lege această clauză este considerată ca nescrisă, urmează că din acest punct de vedere inaplicabilitatea acestui decret nu poate fi invocată în contra societății pârte;

În ceea ce privește inaplicabilitatea decretului-lege în speță, pe considerațiunea că societatea pârâtă este streină și avea domiciliul la Viena;

Considerând că principal această lege nu poate avea aplicațiune în afară de hotarele țării, deoarece admitând contrariul ar deveni o lege extrateritorială și ar purta prejudiciul creditorilor streini fără consimțământul lor prealabil;

Considerând că în această întreprindere însă aplicabilitatea legii nu devine imposibilă decât numai față de streinii domiciliați în afară de teritoriul țării, dar nu și pentru acei care ar trăi în România și ar avea centrul unei activități de sine stătătoare la noi, deoarece și pentru aceștia ca și pentru locuitorii țării dificultatea dacă nu imposibilitatea de a nu-și procura aur fiind aceeași, același trebuie să fie și tratamentul lor d'n acest punct de vedere, iar ca atare în mod logic și echitabil aceștia se vor putea libera pentru plățile ce au de făcut în aur cu bilete de ale Băncii Naționale;

Având în vedere că din probele furnisate în cauză Societatea pârâtă pentru a-și stabili situațiunea ei față de prevederile acestei legi se constată că a fost constituită în față

și că își are sediul și centrul de exploatare în țară, așa după cum reiese din certificatul nr. 15.666 din 30 Mai 1928, liberat de grefa s. I-a comercială a acestui tribunal, certificat necontestat de părțile reclamante, iar că majoritatea acționarilor săi sunt de origine română, așa după cum rezultă atât din ordonanța nr. 3642 din 31 Martie 1920 dată de primul președinte al tribunalului cât și din constatarea Oficiului de lichidare făcută în urma legii din 13 Iunie 1923 care găsește că din totalul de 217.000 de acțiuni ale societății numai un număr de 25.000 aparțineau streinilor, constatări iarăși necontestate de părțile reclamante;

Având în vedere că în combaterea probelor astfel administrate s-a invocat de reclamante că societatea chemată de ele în judecată este de naționalitate streină pe considerarea că imediat după terminarea războiului a fost pusă sub sechestru și că în timpul războiului a avut domiciliul în capitala Austriei.

Având în vedere că din ordonanța sus menționată nr. 3692 din 31 Martie 1920 dată de primul președinte al acestui tribunal se constată că punerea sub sechestru a societății s'a dovedit o eroare, iar faptul că în timpuri normale și a sta-

blit vremelnic reședința sa la una din sucursalele sale nu poate demonstra mai mult decât o acomodare de circumstanță impusă de timpurile critice;

Că deci în afară de faptul că societatea pârîtă nu poate fi considerată drept streină nici după locul constituirei și al centrului său de exploatare precum nici după sediul său social ori majoritatea acționarilor, criteriile avute în vedere pentru determinarea naționalității unei societăți comerciale, dar abstracție făcând din acest punct de vedere, în speță stabilindu-se în mod precis că această societate își are sediul și centrul său de exploatare în țară, rezultă așa după cum s'a demonstrat, că decretul sus menționat se aplică chiar numai din acest punct de vedere;

Că așa dar în baza acestor motive liberațiunea făcută de societate pentru suna datorată în bilete de ale Băncii Naționale fiind bine executată în acest mod, rezultă că și acest motiv de reziliere este nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive redactate de d. Vintilă Cristescu, tribunalul respinge acțiunea, etc.

JURISPRUDENȚE STREINE REZUMATE

CAS. ITALIANA I, 24 Ianuarie 1936

Societate anonimă. Adm-tor delegat. Nedepunerea cauțiunii.

Este eficace clauza statutară care autoriză consiliul de administrație să confere toate puterile unui singur administrator.

Dacă administratorul nu depune cauțiunea cerută de lege, actele făcute de el ca reprezentant al societății nu sunt nule, cât timp nu a fost înlocuit (Giur. it. 1936, I, 1 p. 224)

CAS. ITALIANA I, 3 Februarie 1936

Cambie. Aval de favoare. Regres.

Dacă beneficiarul unei cambii acordă emitentului o semnătură de favoare pentru a putea sconta titlul, și la rândul lui pretinde pentru garanția sa semnătura de favoare a unui avalist, are acțiune de regres contra acestuia pe când dacă beneficiarul și avalistul ar fi prestat semnături de favoare în aceleași condițiuni beneficiarul ar fi avut contra avalistului numai o acțiune pro parte (Giur. it. 1936, I, 1, p. 192).

CAS. ITALIANA I, 3 Februarie 1936

Faliment. Revocatorie falimentară. Dreptul creditorului reclamant.

Dacă înainte de declararea falimentului, un creditor a făcut contra debitorului său, acțiune revocatorie pe care a continuat-o sindicul în folosul masei credite, nu poate acel creditor să se folosească de sentința de revocare în interesul său propriu, dacă s'a ridicat starea de faliment (Giur. it. 1936, I, 1, p. 196).

CAS. ITALIANA II, 15 Ianuarie 1936

Prescripție civilă. Cerere în justiție. Întrerupere.

Cererea în justiție are ca singur efect, întreruperea prescripției, o asemenea cerere sau un proces în curs, nu are de efect suspendarea prescripției.

De aceea dacă scrierea a fost retrasă, perimată sau respinsă, toate actele urmate în cauză, urmează a fi considerate ca inexistente, în ce privește curgerea prescripției (Giur. it. 1936, I, 1, p. 185).

C. Ap. BOLOGNA 21 Noiembrie 1935

Societăți pe acțiuni. Gestiune familiară. Autonomie juridică. Vânzarea acțiunilor. Transmiterea pasivului.

Dacă totalitatea acțiunilor a mai multor societăți anonime, având o existență distinctă, se concentrează în mâna unei familii, aceste societăți păstrează față de terți autonomia lor, dacă gestiunile lor continuă a fi distincte; concentrarea acțiunilor în mâna membrilor unei familii, nu are de efect dispariția personalității juridice a acelor societăți.

Dacă unul din acești membri vinde acțiunile lui, celorlalți membri, efectele acestei vânzări sunt identice cu ale unei vânzări către un terț care ca nou soț (recte cei ce au cumpărat acțiunile) ar trebui să suporte obligațiunile ce ar rezulta din gestiunea patrimoniilor acelor societăți (Giur. it. 1936, I, 2, p. 118).

CATRE D-NII ABONAȚI

D-nii abonați ai Revistei sunt rugați stăruitor să achite abonamentul la timp, conform mențiunii de pe copertă, fără a aștepta alte înștiințări personale cari, pe lângă că sunt costisitoare, cer și timp.

Plata se poate face, fie prin mandat poștal direct la Administrația Revistei, str. Artei nr. 5 București, fie prin încasatorii noștri împuterniciți cari sunt: d. Mihail Stama pentru provincii și d. C. Petculescu pentru Capitală cărora rugăm a li se acorda toată atențiunea când se prezintă în numele nostru.

Când plățile se fac prin încasatorii noștri sus arătați, d-nii abonați sunt rugați să le ceară chitanțe, din chitanțierele purtând stampila administrației, pentru orice sume plătesc, iar când plățile ni se fac prin mandate poștale, trimițătorii sunt rugați să arate pentru care anume revistă și pe ce anume timp plătesc abonamentul indicând și nr. partidei din registrele noastre.